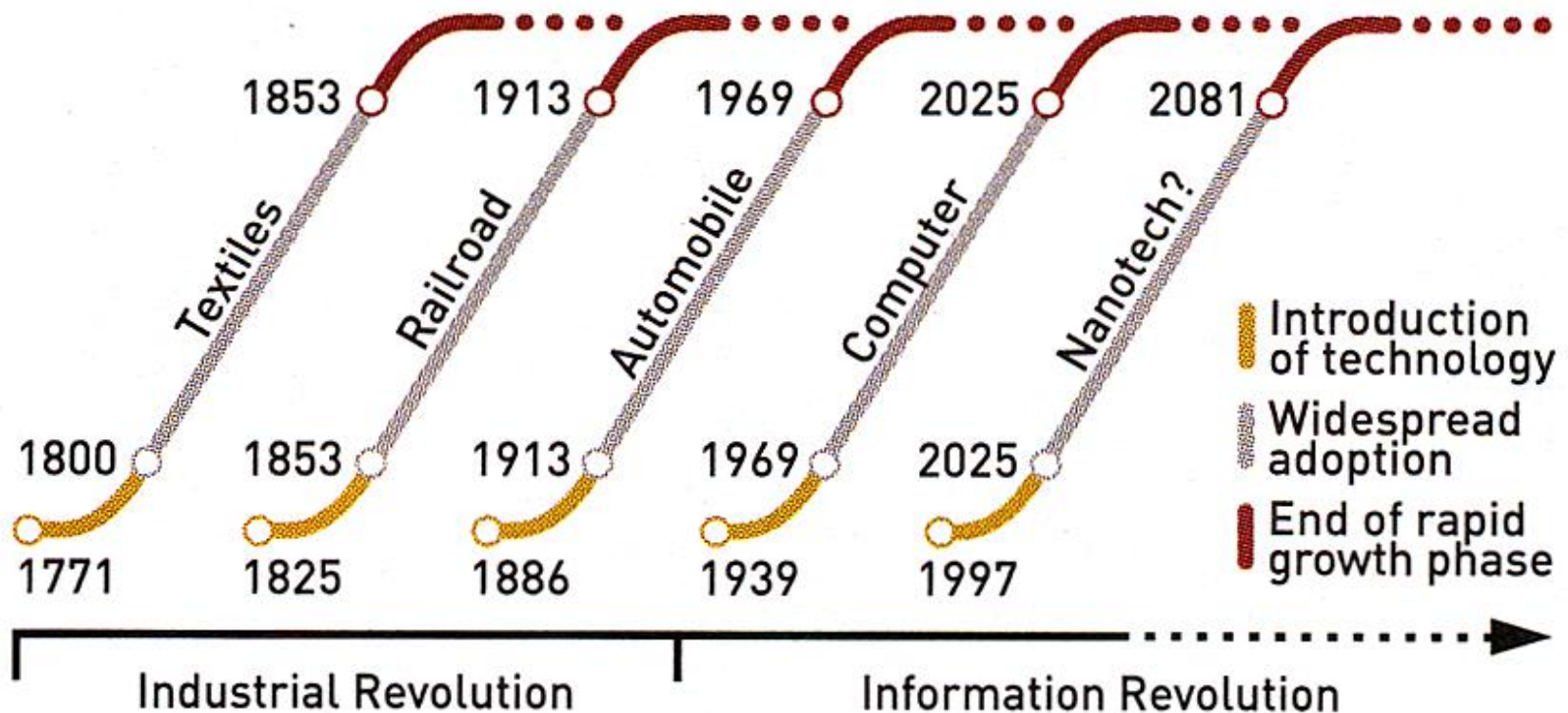

REVOLUTIONARY FORCES

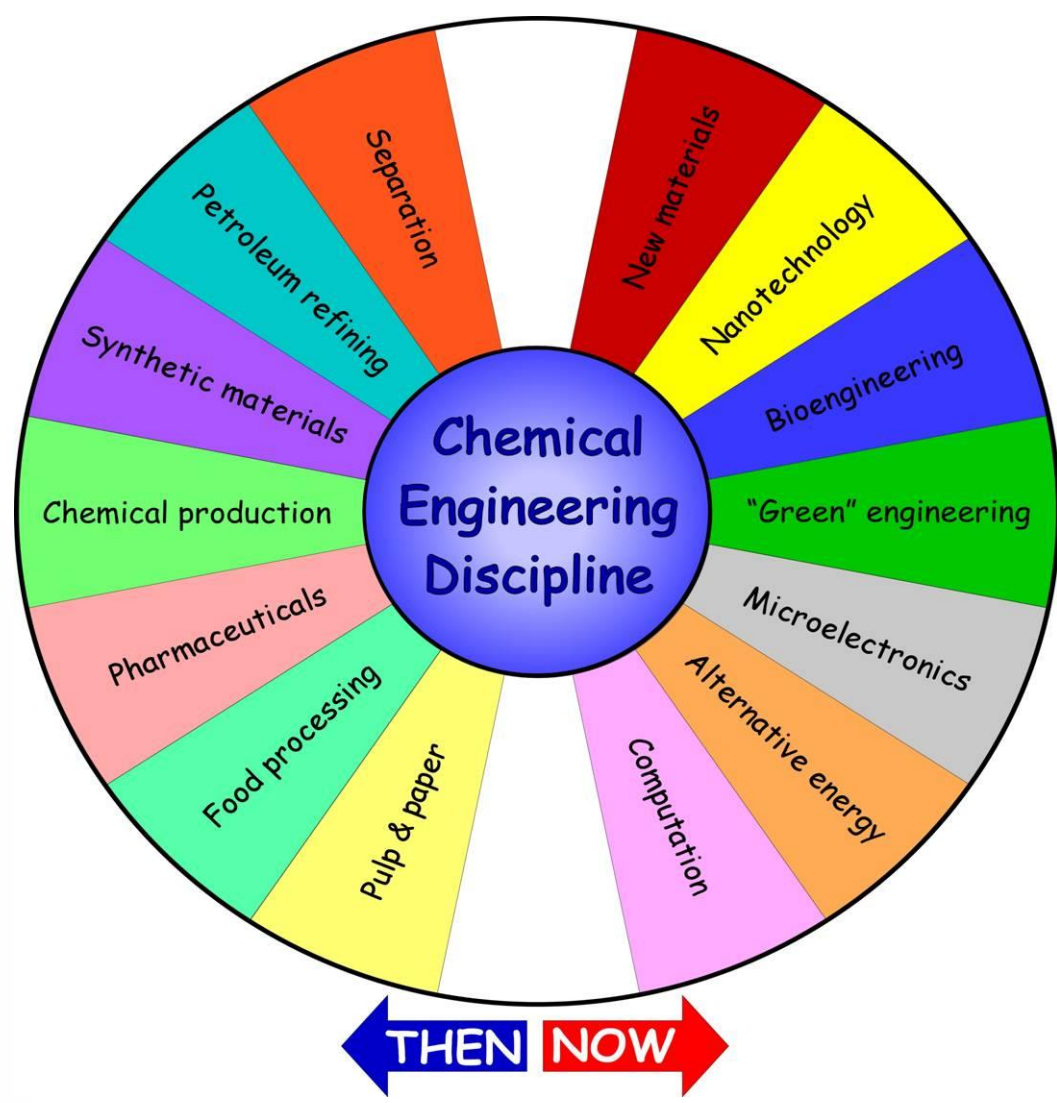
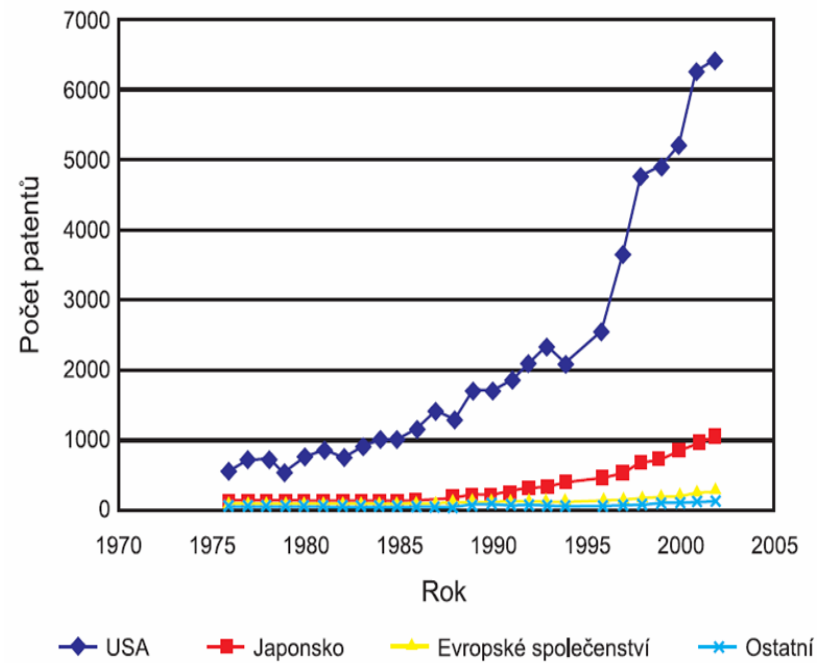
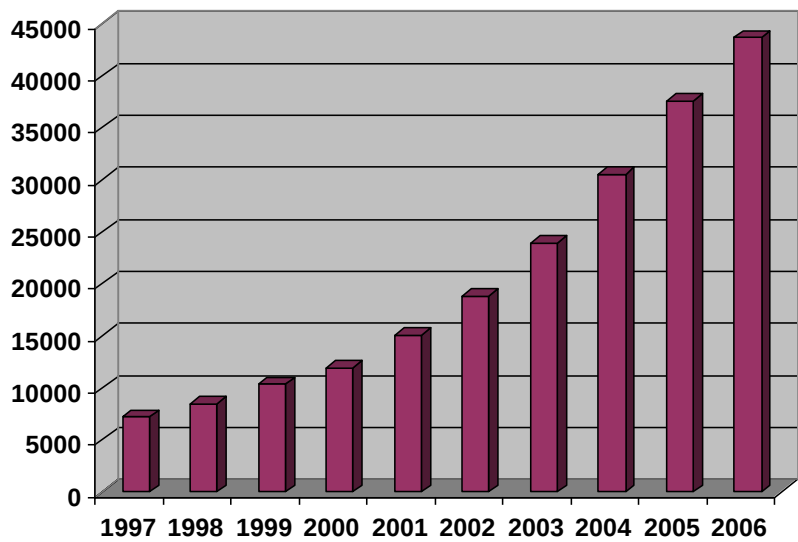
Basic advancements in science and technology come about twice a century and lead to massive wealth creation.

SOURCE: Norman Poire, Merrill Lynch

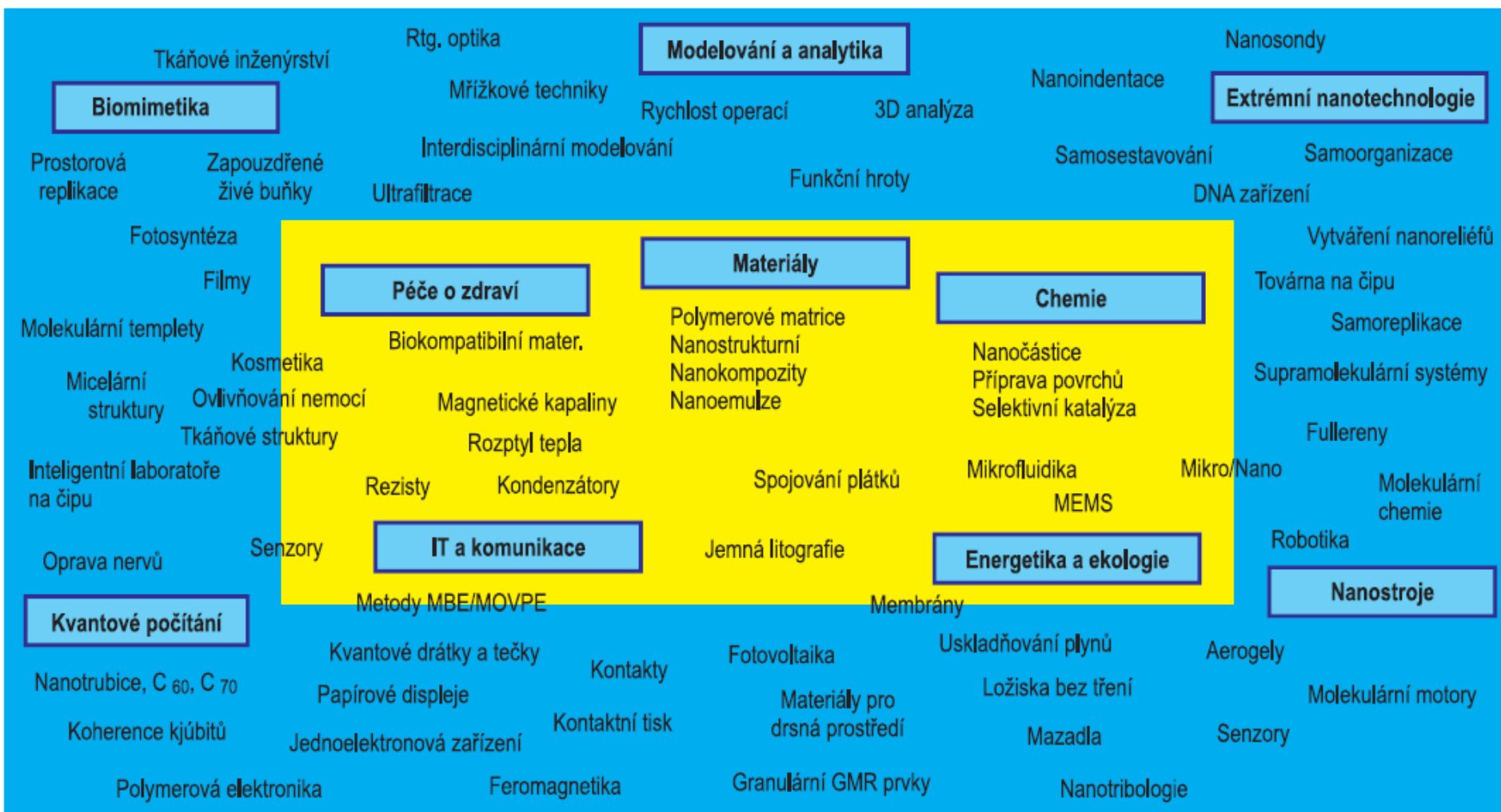
počet publikací o syntéze, charakterizace a aplikací nanomateriálů dle ISI Web of Knowledge

V.Švorčík, vaclav.svorcik@vscht.cz

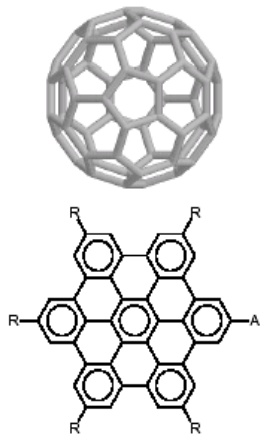

NANOSVĚT (NANOTECHNOLOGIE)

aplikační oblasti nanotechnologií

10^{-9} m

10^{-1} m

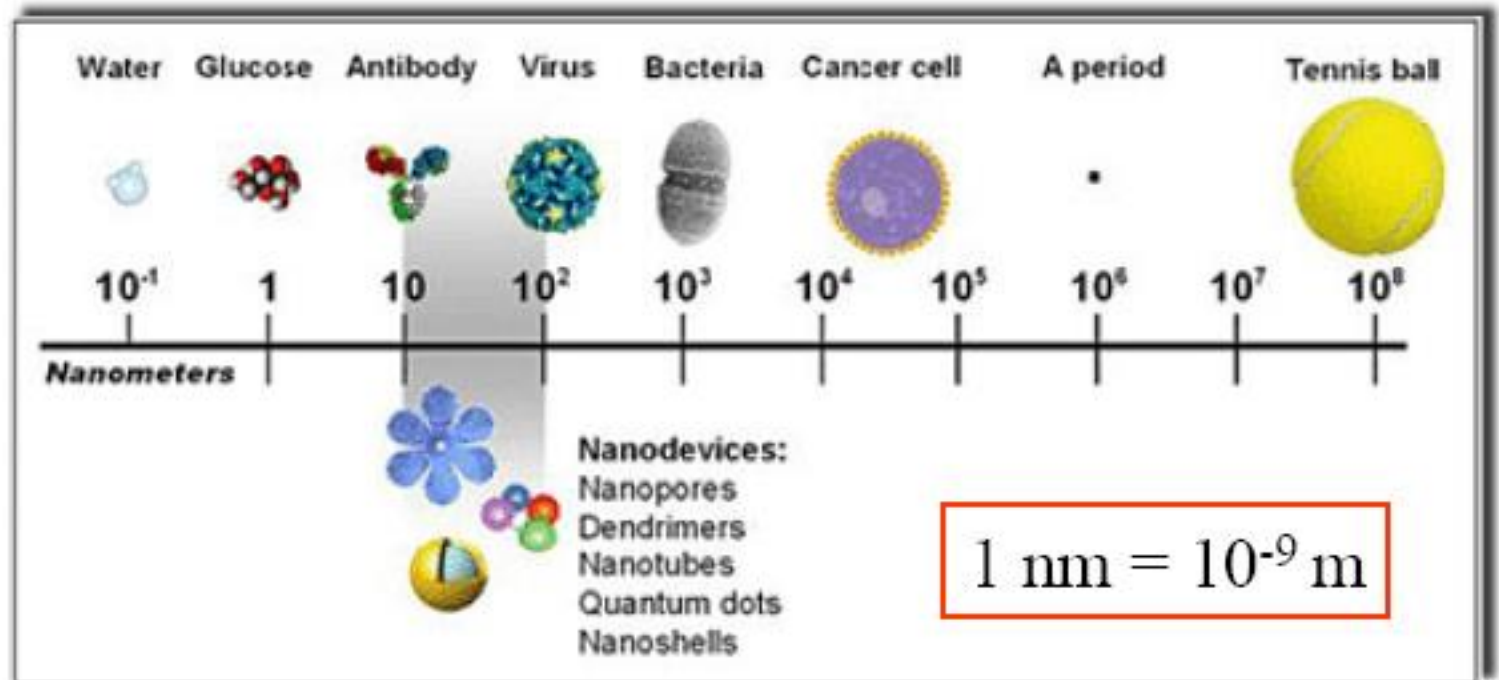
10^7 m

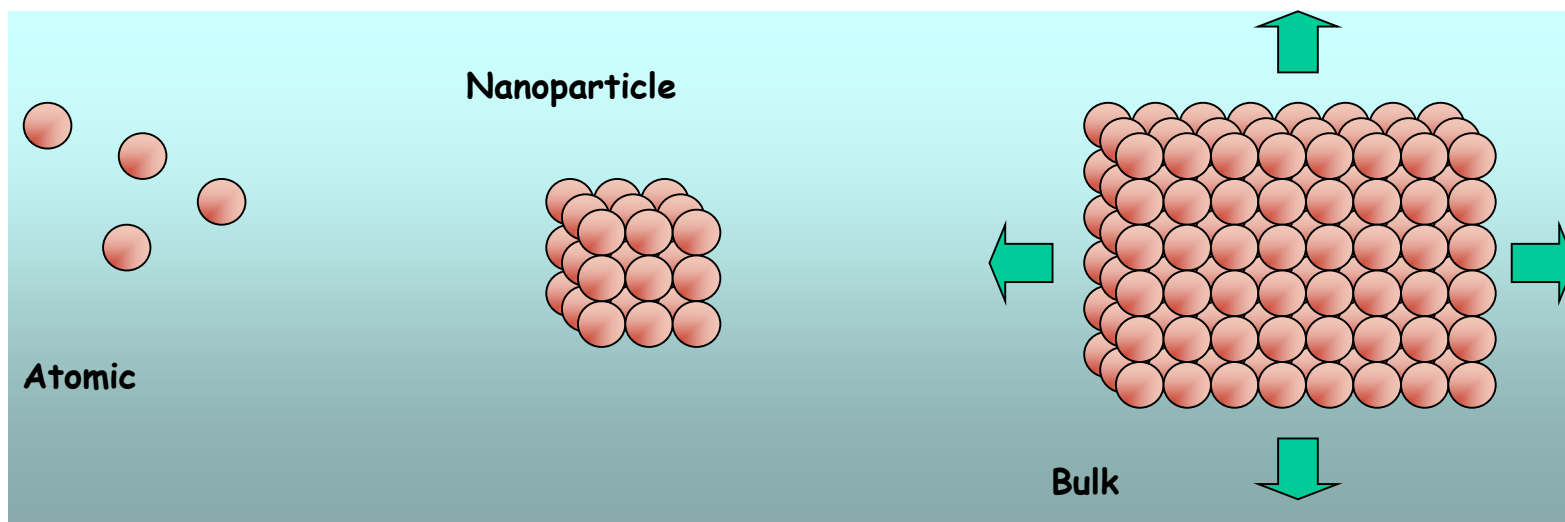
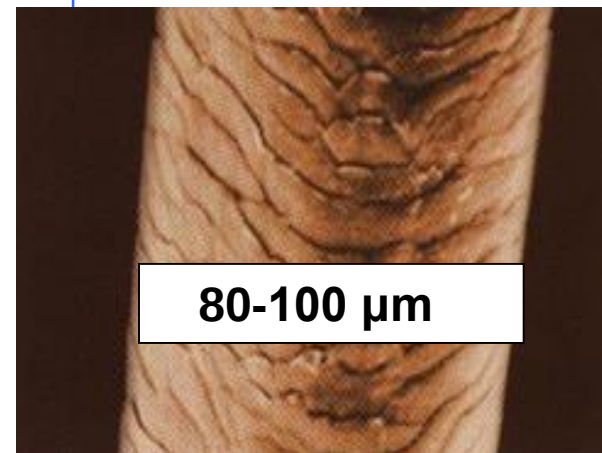

10^{-27} m³

10^{-3} m³

10^{21} m³

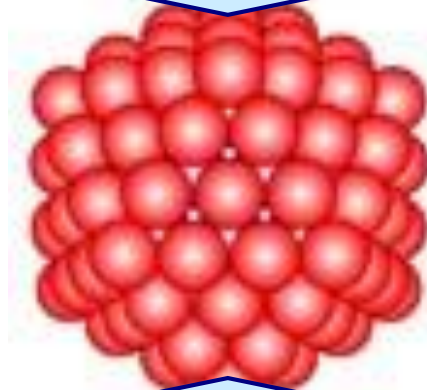
Top-down vs. Bottom-up

Top-down

Top-down

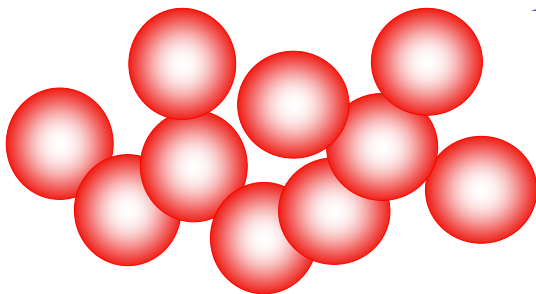
Vztahy platné pro makroobjekty (kolektivní vlastnosti velkého počtu atomů/molekul) jsou „extrapolovány“ na nanoobjekty

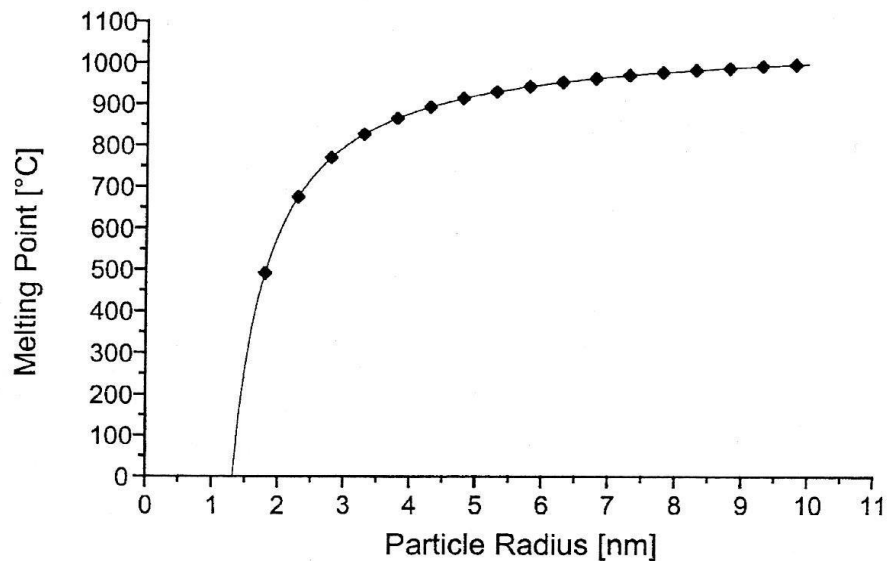

Bottom-up

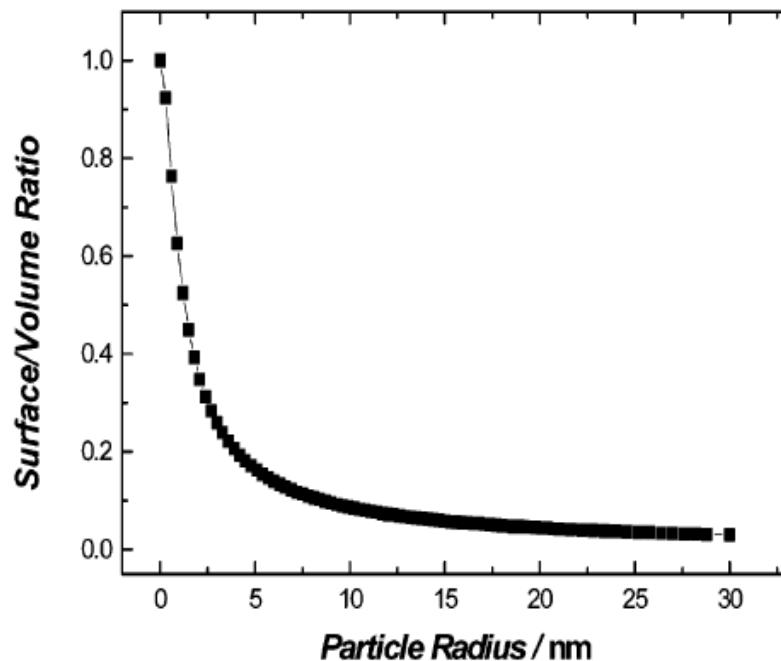
Bottom-up

Vztahy platné pro částice (individuální vlastnosti jednotlivých atomů/molekul) jsou „extrapolovány“ na nanoobjekty

Klabunde, K. J. *Nanoscale Materials in Chemistry*; Wiley: New York, USA, 2001

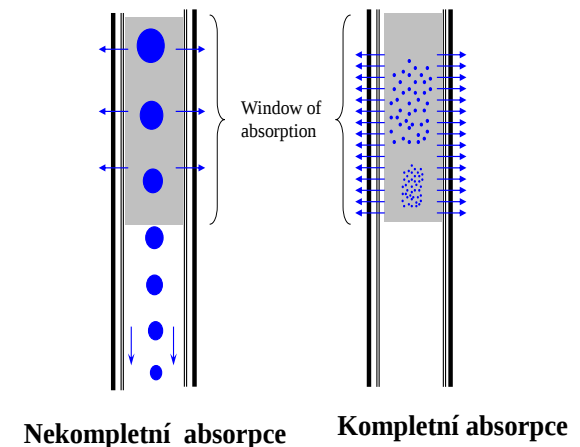

Table 1. Spherical Au nanoparticles studied in this paper: the number of atoms, radius at room temperature and their size-dependent melting temperatures.

N	R (nm) at 300 K	T_m (K)
456	1.22	835
736	1.43	915
1088	1.63	945
1556	1.84	965
2112	2.04	985
2808	2.25	1005
3604	2.44	1015
4664	2.66	1025
5768	2.86	1035
7164	3.07	1045
22360	4.49	1075

N.Wang et al., *Nanotechnol.* **19**, 415701 (2008).

Absorpce obtížně rozpustných API

Richard Philips Feynman (1918-1988)

1965 Nobelova cena za kvantovou elektrodynamiku

„Myslím, že mohu s jistotou prohlásit,
že kvantové mechanice nerozumí
nikdo“

Historická přednáška r.1959

“There's Plenty of Room at the Bottom”,

Téma: v budoucnosti člověk dokáže sestavovat neobyčejně miniaturní zařízení schopná manipulovat s jednotlivými atomy.

“Proč ještě neumíme zapsat všech dvacet čtyři svazků Encyklopedie Britannika na špendlíkovou hlavičku?”

Celá živá příroda pracuje na úrovni atomů a molekul.

Člověk nedávno poodhalil tajemství DNA – genetického kódu

Příroda však dokáže miliony let “stavět” obrovské množství organismů, od bakterií až po samotného člověka.

Feynman položil užaslému vědeckému světu otázku:
„jestliže to zvládne příroda, proč ne my?“

„Tam dole je spousta místa“

Matematik + fyzik

chemik

Mikroskopie skenující sondou

SPM – Scanning Probe Microscopy

1981 – STM – Skenovací tunelovací mikroskopie

Gerd Binnig

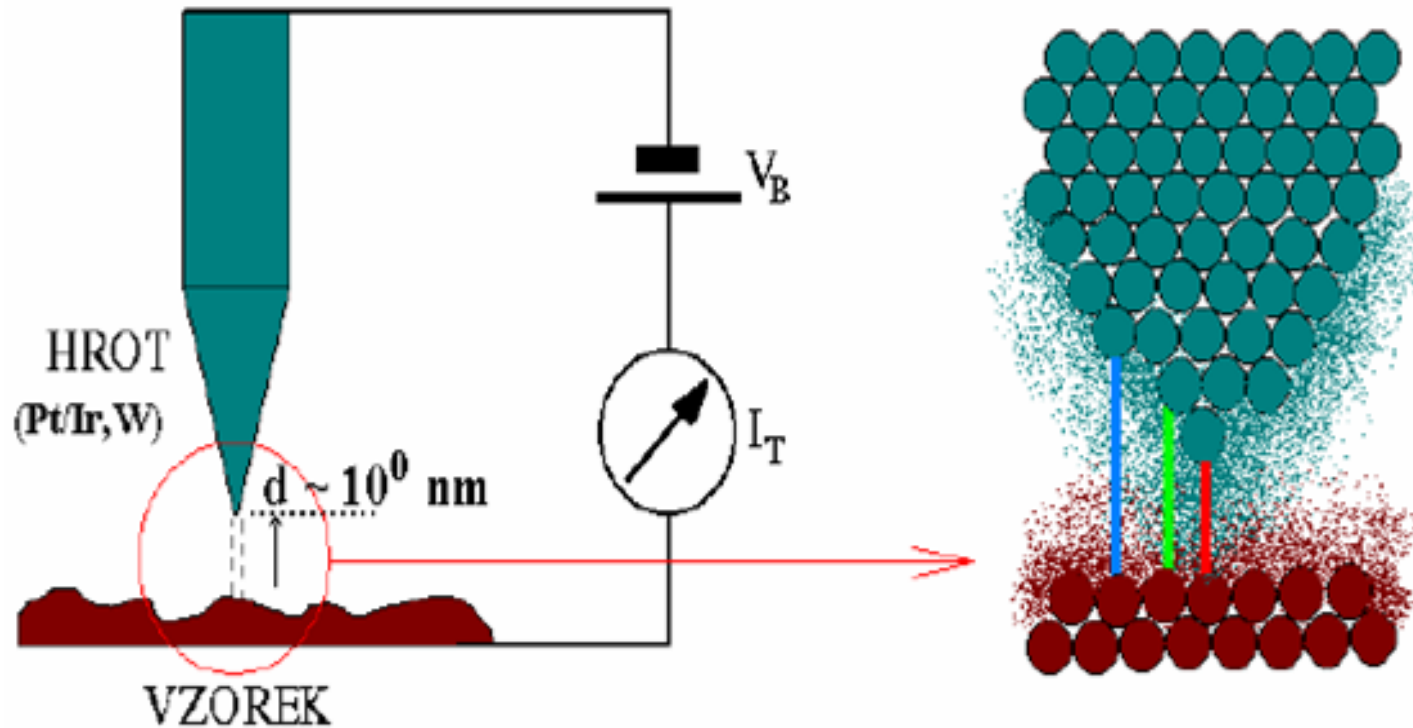
Heinrich Rohrer

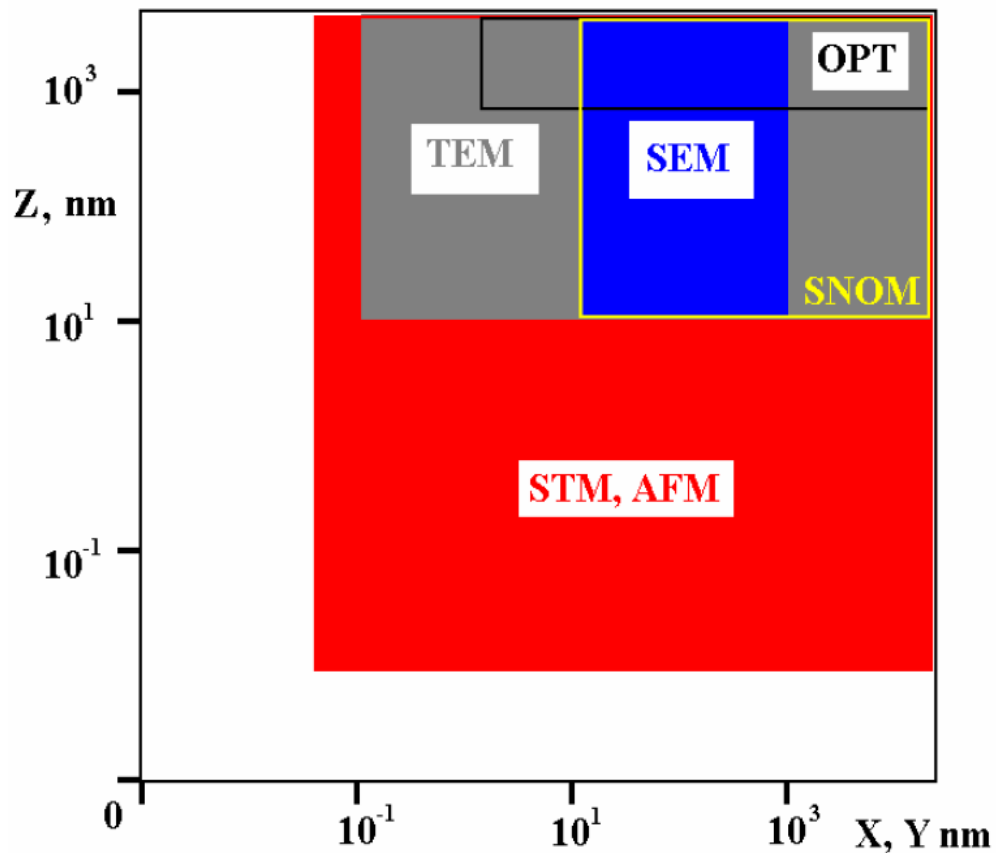
1986 Nobelova cena

**1986 – AFM (Atomic Force
Microscopy)**

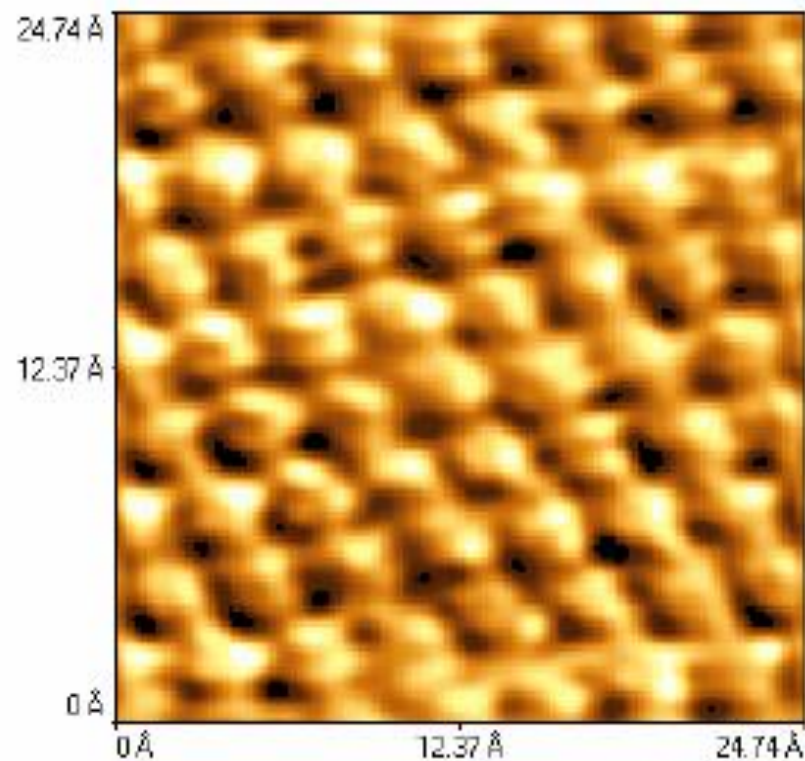
Mikroskopie atomárních sil

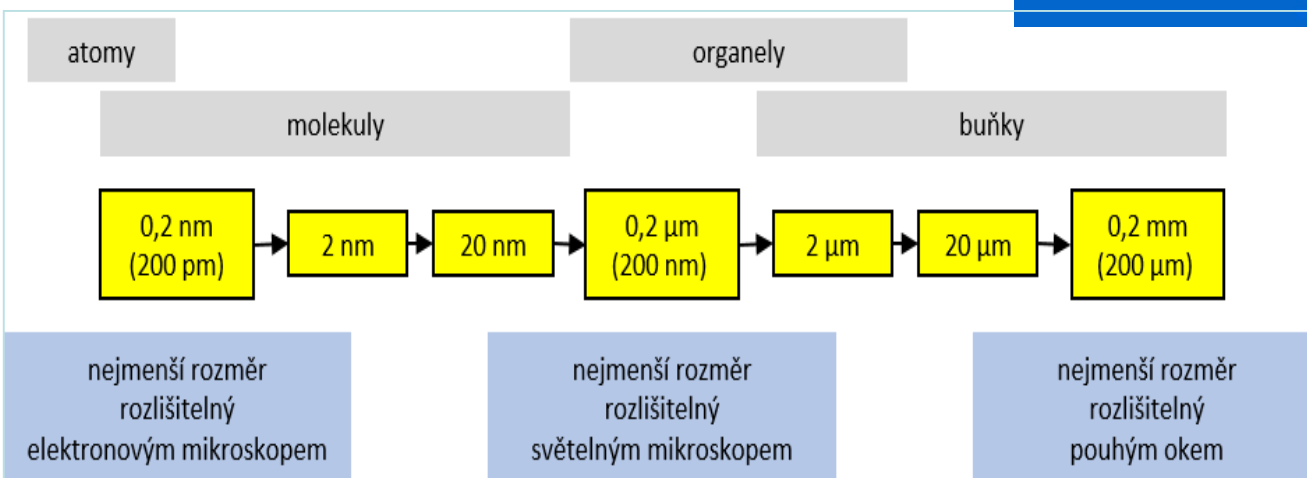
*STM - Rastrovací tunelovací
mikroskopie (Scanning Tunneling
Microscopy)*

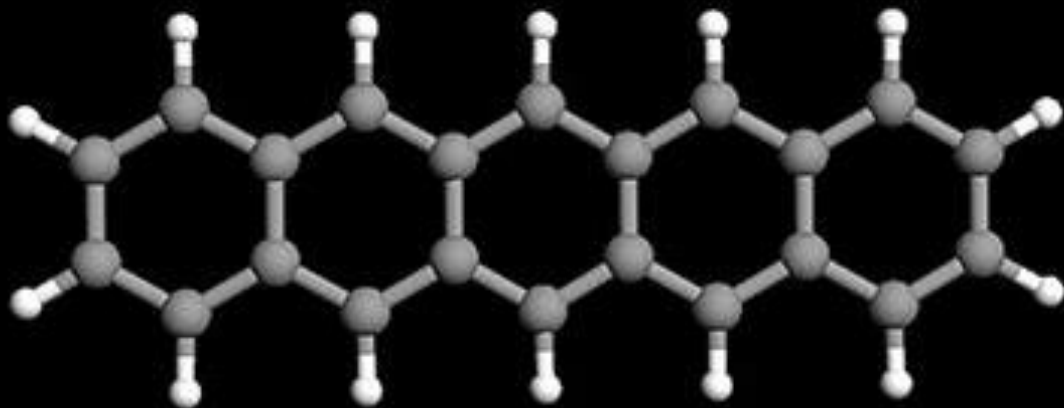

V.Švorčík, vaclav.svorcik@vscht.cz

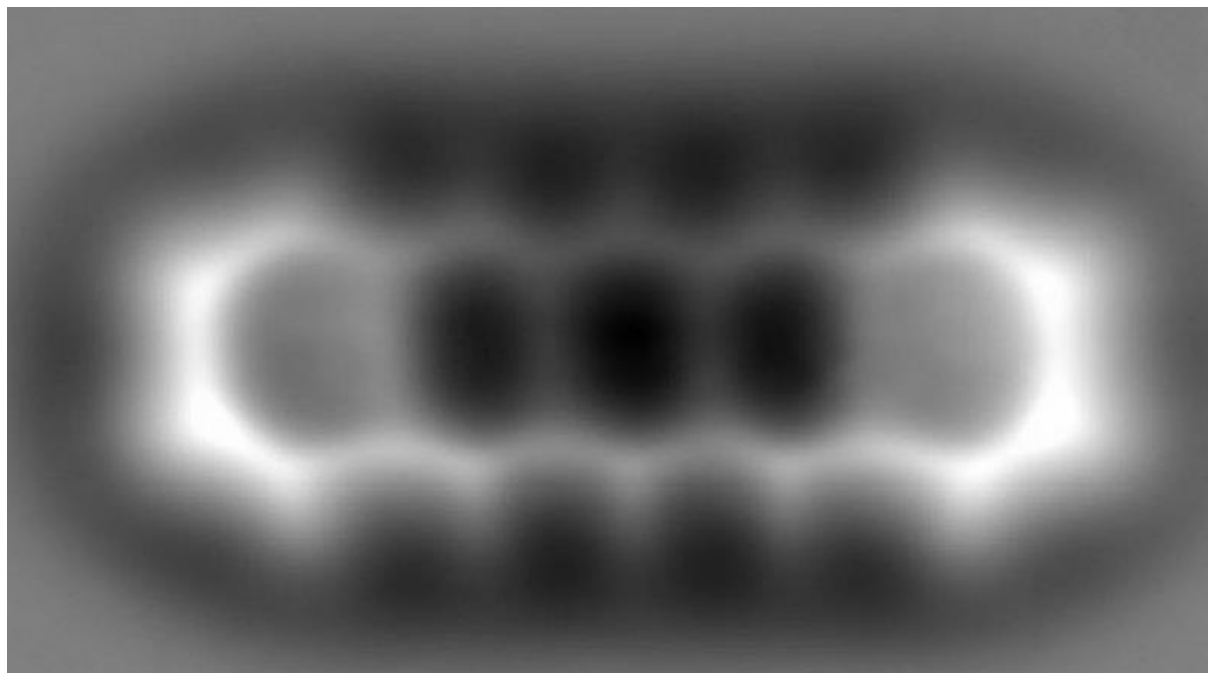

Au(111)

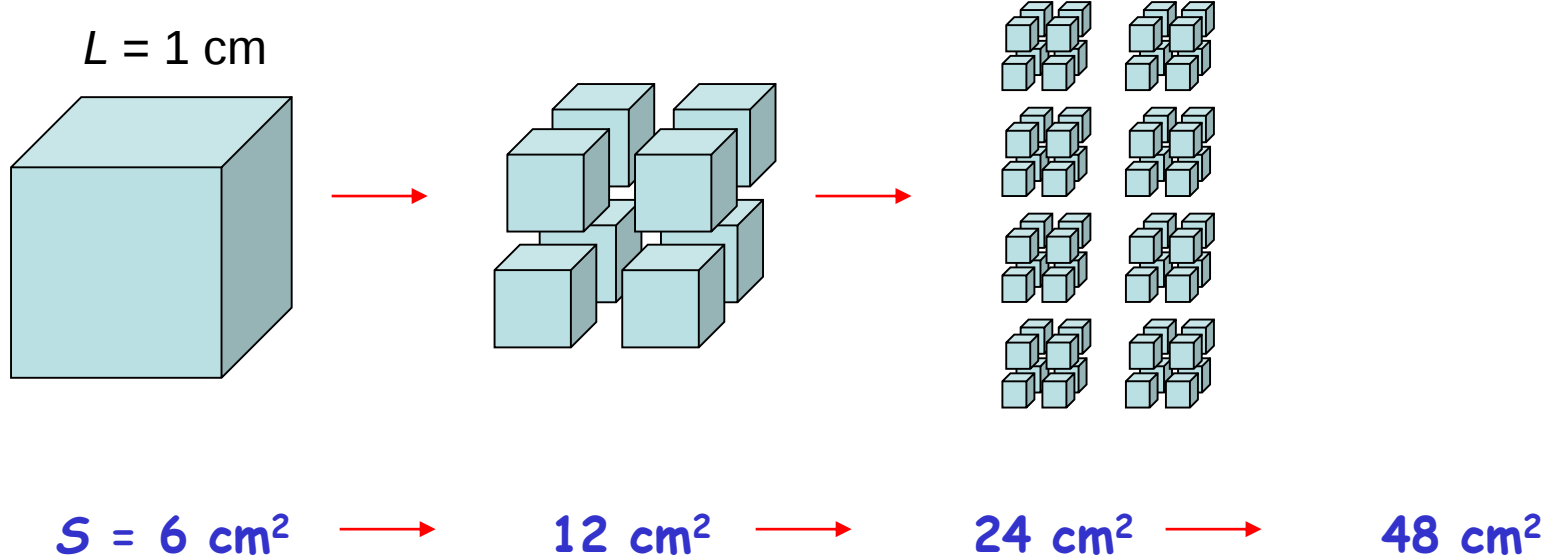

pentacen

Velikost povrchu částice.....Surface size effect

$$S = 8^n \cdot 6 \cdot \left(\frac{L}{2^n} \right)^2$$

$$n = 23 ; L_n = 1.2 \text{ nm}$$

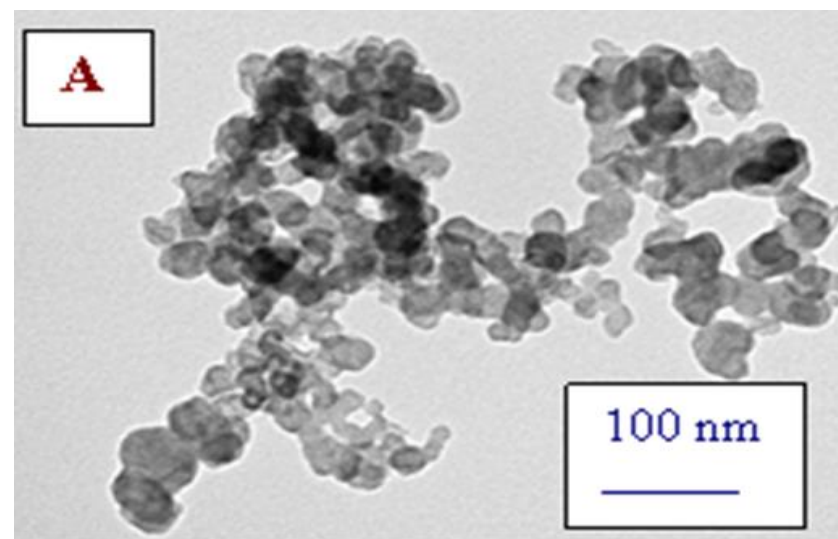
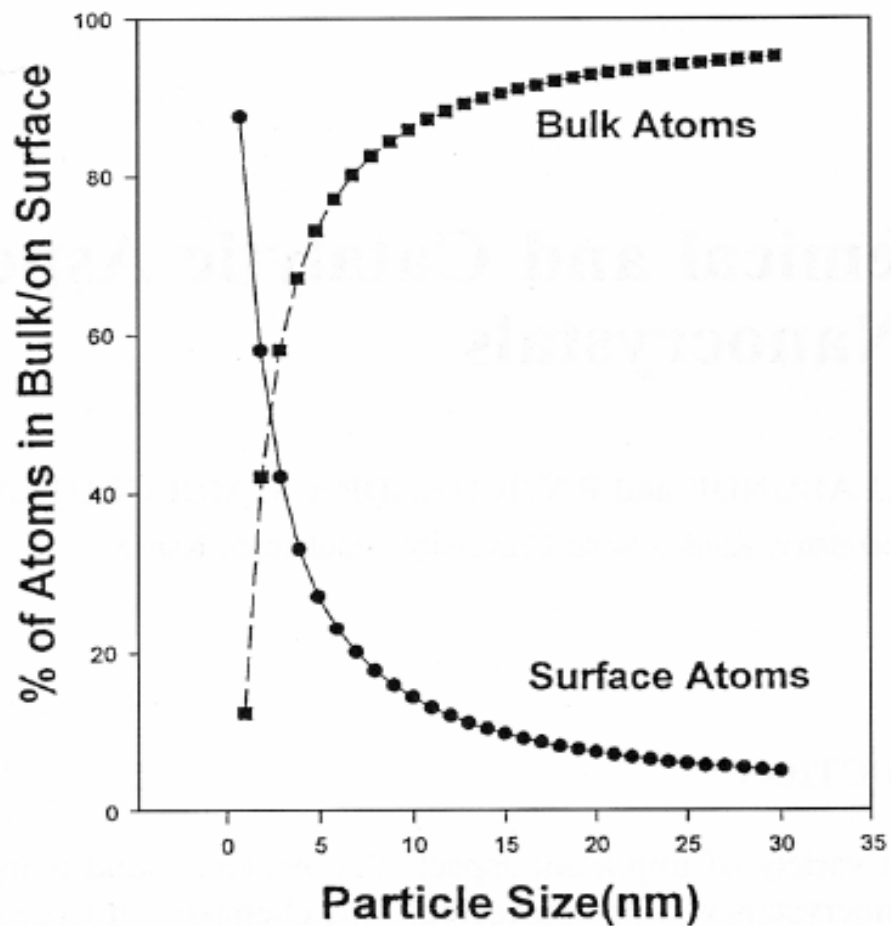

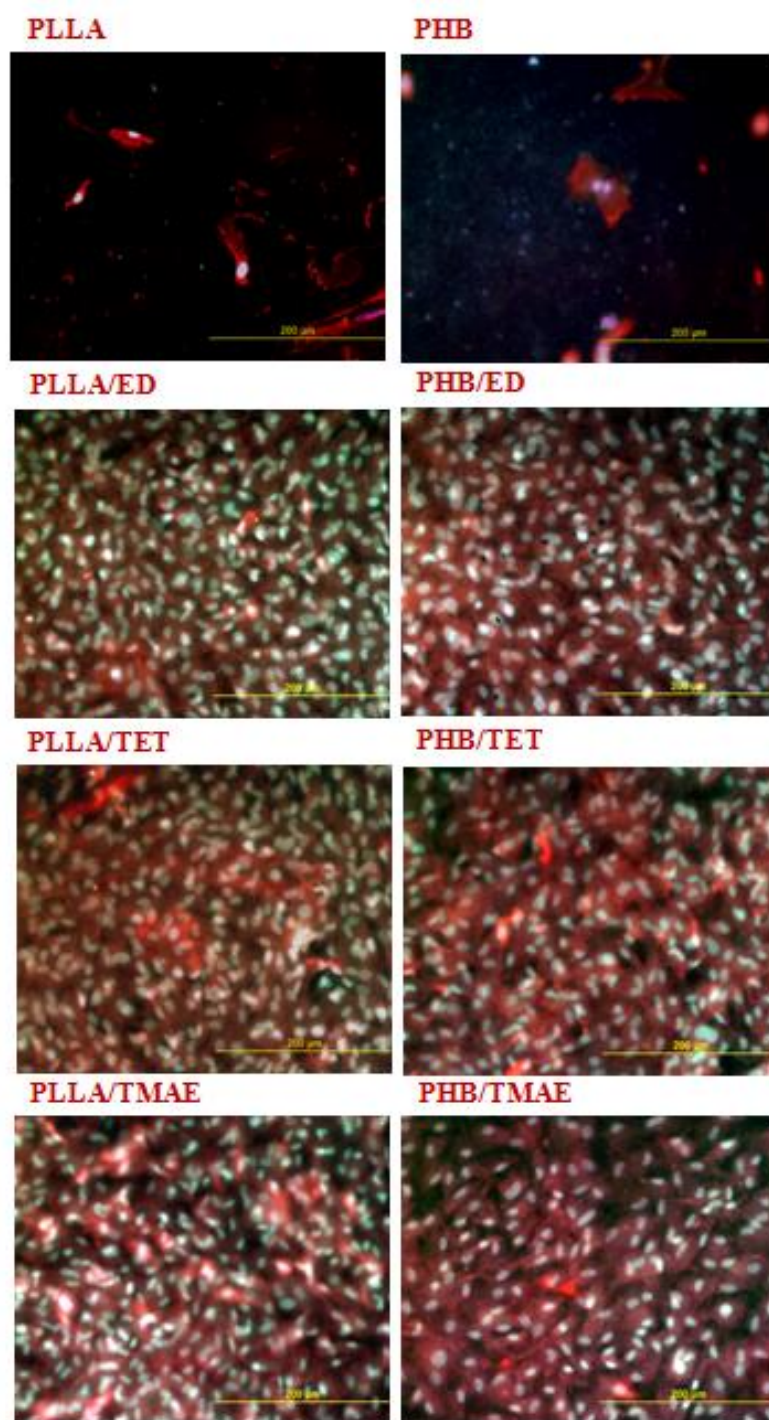
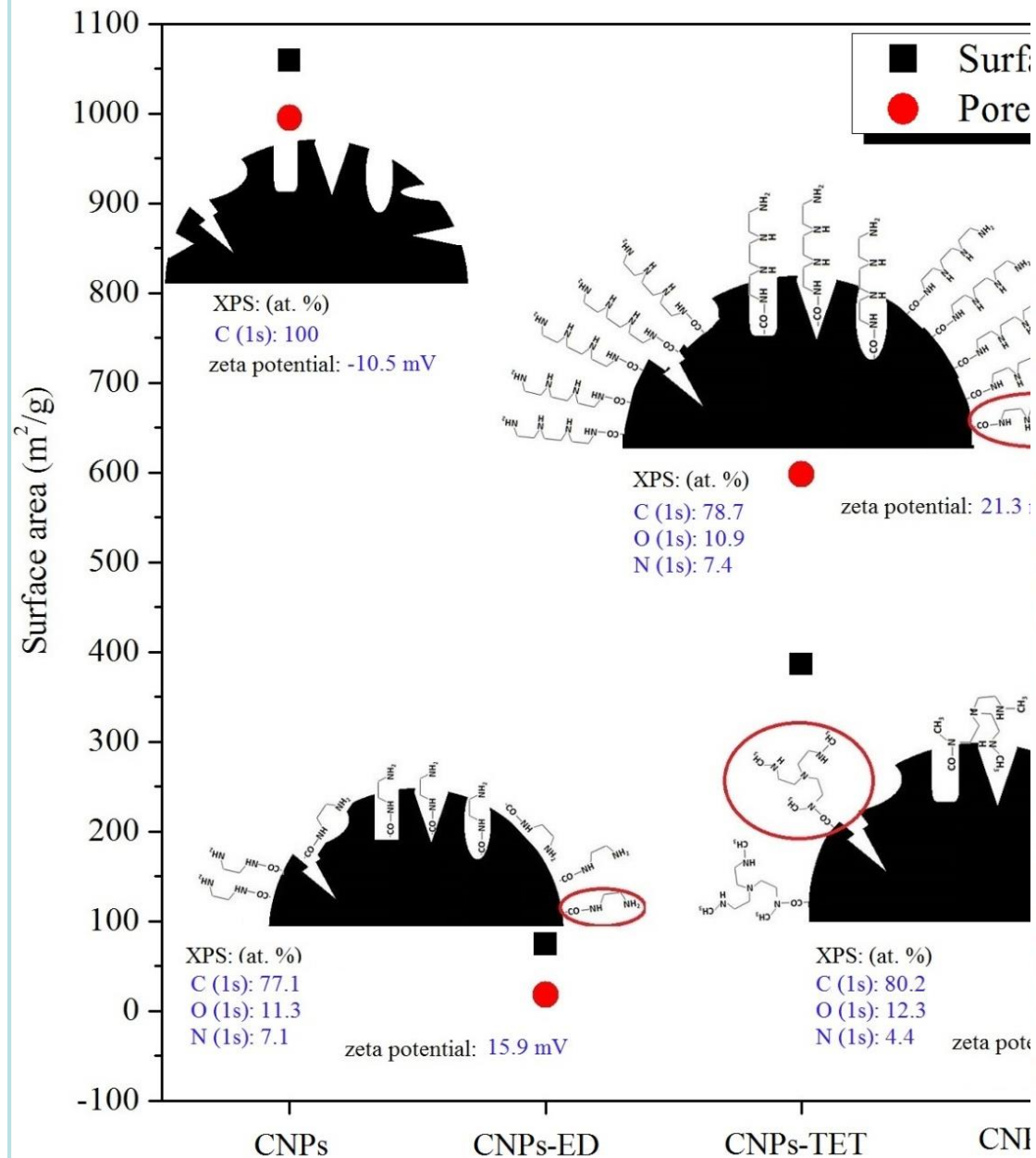
$$n = 47$$

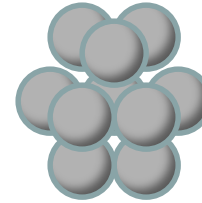
$$n = 60$$

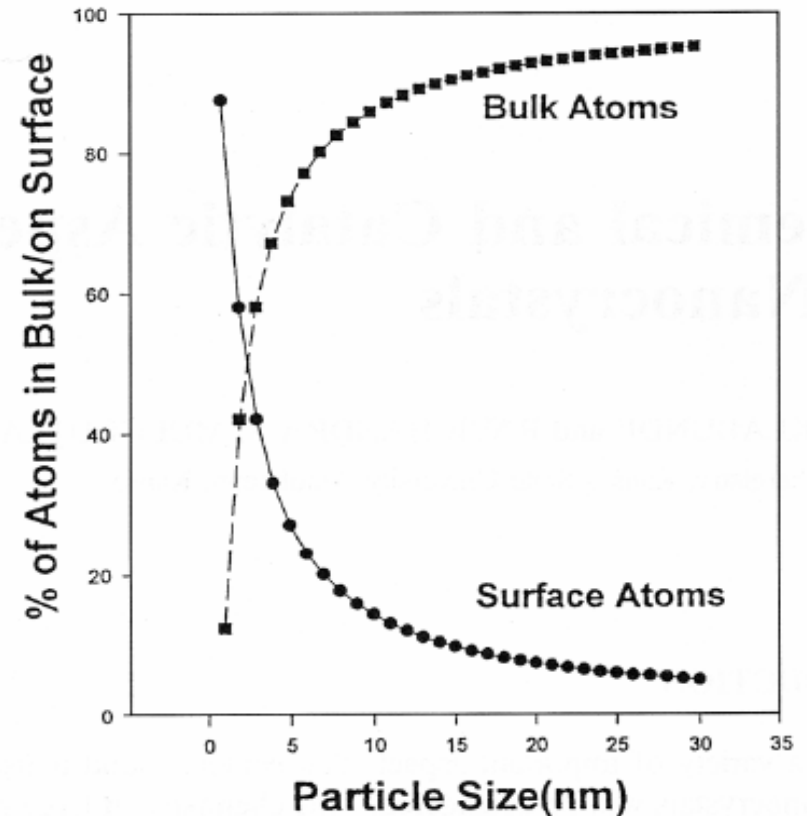

Rüst kristalu: Atom & hcp ad-atomy

Full-shell Clusters		Total Number of Atoms	Surface Atoms (%)
1 Shell		13	92
2 Shells		55	76
3 Shells		147	63
4 Shells		309	52
5 Shells		561	45
7 Shells		1415	35

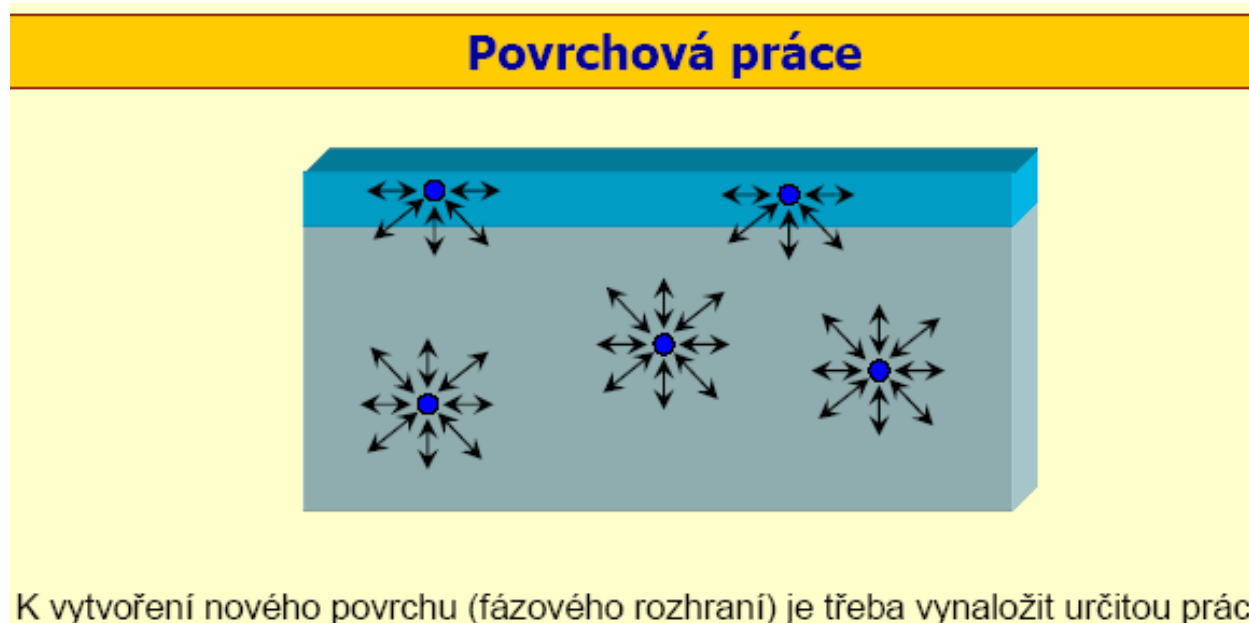

Co ovlivňuje vlastnosti?

Vliv povrchové energie

(práce potřebné k vytvoření nového povrchu o jednotkové ploše)

Vliv zvýšeného tlaku $\Delta p = 2f/r$ uvnitř částice malých rozměrů

MAKRO vs. NANO

zmenšováním rozměrů objektů (průměr částic nebo vláken a tloušťek vrstev) **vzrůstá** podíl povrchových atomů, jejichž vlastnosti (tepelné vibrace, vazebná energie, ...) se liší od vlastností atomů v objemu. **velikostní faktor „vše“ je $f(1/r)$**

atomy na povrchu jsou méně stabilní než v objemu **Surface size effect**

Surface size effects: atomy na povrchu mají méně sousedů než atomy v bulku

kov vs. polovodič, při „malých“ rozměrech se objevuje **E_g**

Quantum size effect

v případě zakřivených rozhraní (částice a vlákna) **existuje rozdíl tlaku vně a uvnitř rozhraní, který je nepřímo úměrný velikosti částic**

na nový povrch je nutno dodat práci, energie souboru částí s velkým povrchem je vyšší než bulku o stejném objemu, **nanosystémy jsou termodynamicky nestabilní**

v malých částicích je vyšší tlak než v bulku, je nepřímo úměrný jejich velikosti

surface size
effect

vs.

quantum
size effect

the density
of states

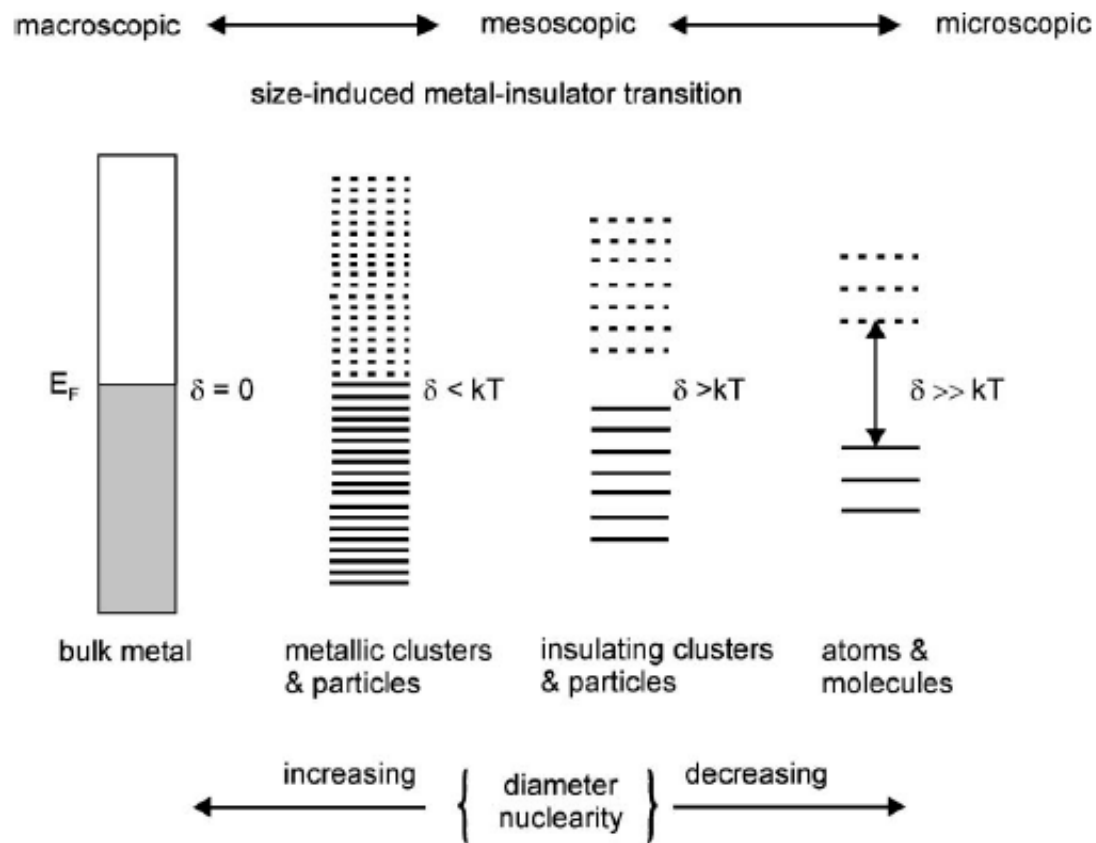
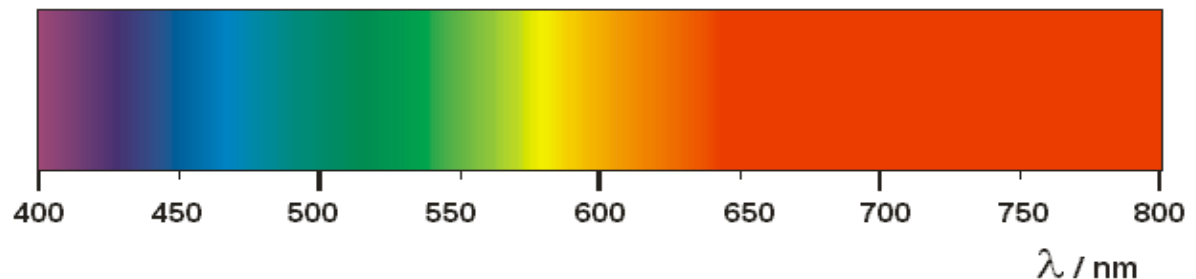

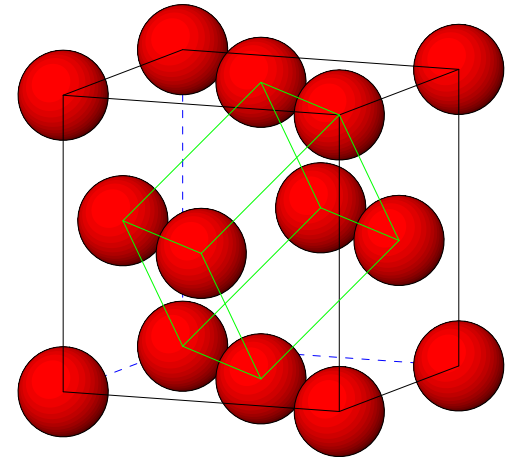
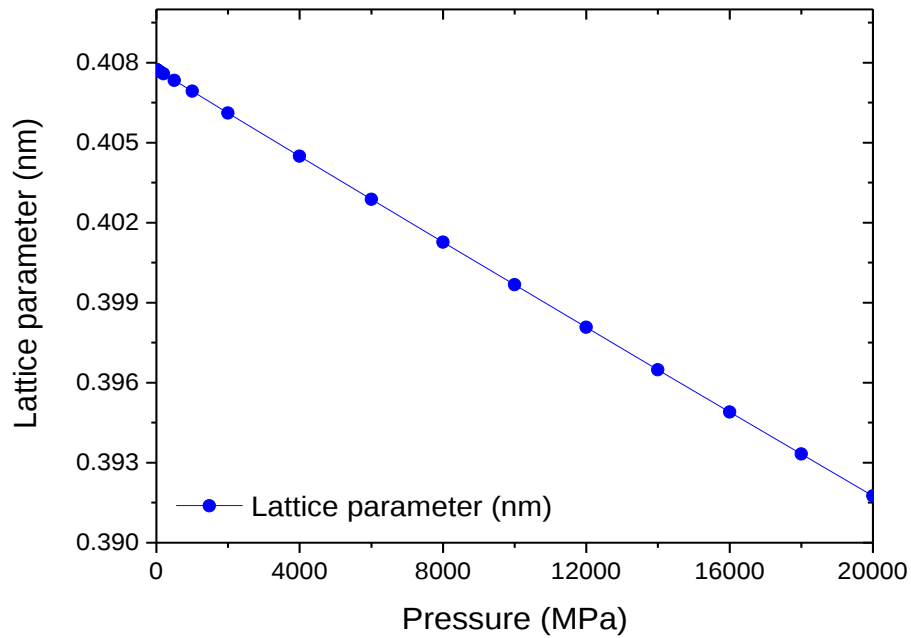
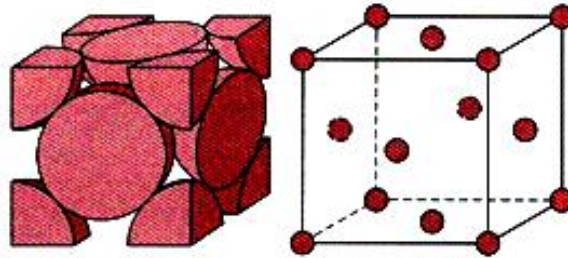
Fig. 5 Evolution of the band gap and the density of states as the number of atoms in a system increases (from right to left). δ is the so-called Kubo gap. (Redrawn with permission from ref. 14.)

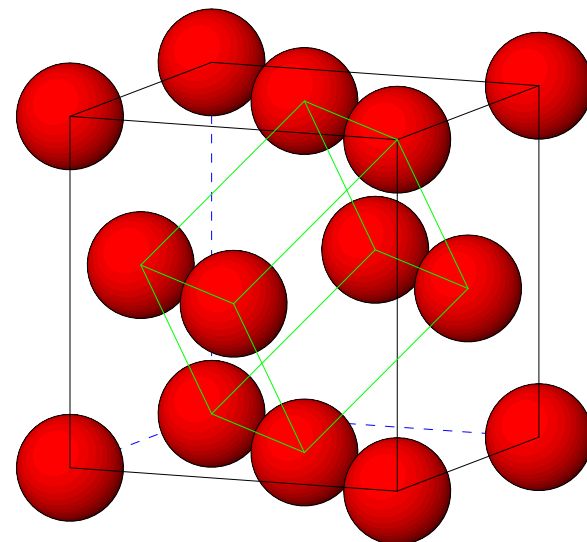
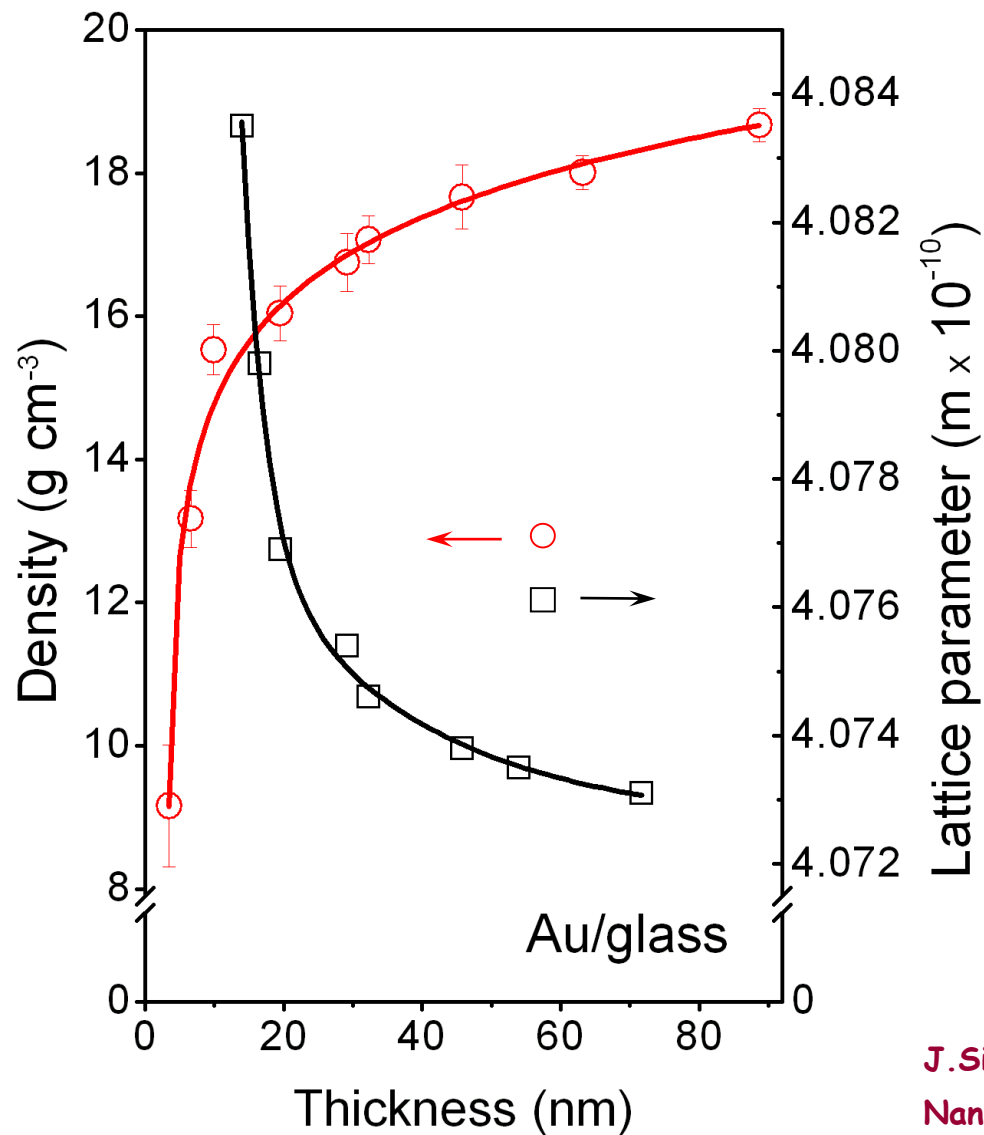
Gold **yellow** melts at 1063°C, 10 nm particles absorb **green** light and thus appear **red**

Hustota Au

$$\rho = \frac{m}{V} = \frac{M}{V_m}$$

J.Siegel, O.Lyutakov, Z.Kolská, V.Rybka, V.Švorčík,
Nanoscale Res. Lett. 6, 96 (2011).

RT

300° C

V.Švorčík, vaclav.svorcik@vscht.cz

$R_a = 4.0 \text{ nm}$

75 s

$R_a = 15.5 \text{ nm}$

$R_a = 1.8 \text{ nm}$

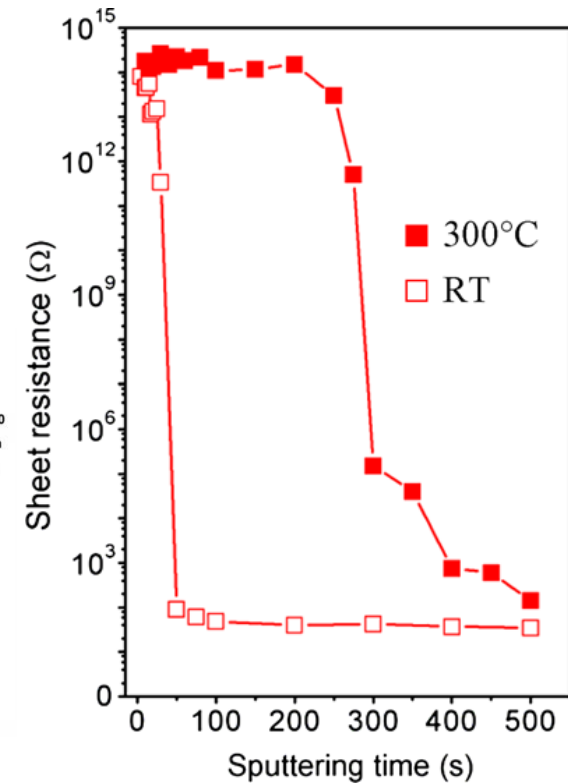
200 s

$R_a = 27.5 \text{ nm}$

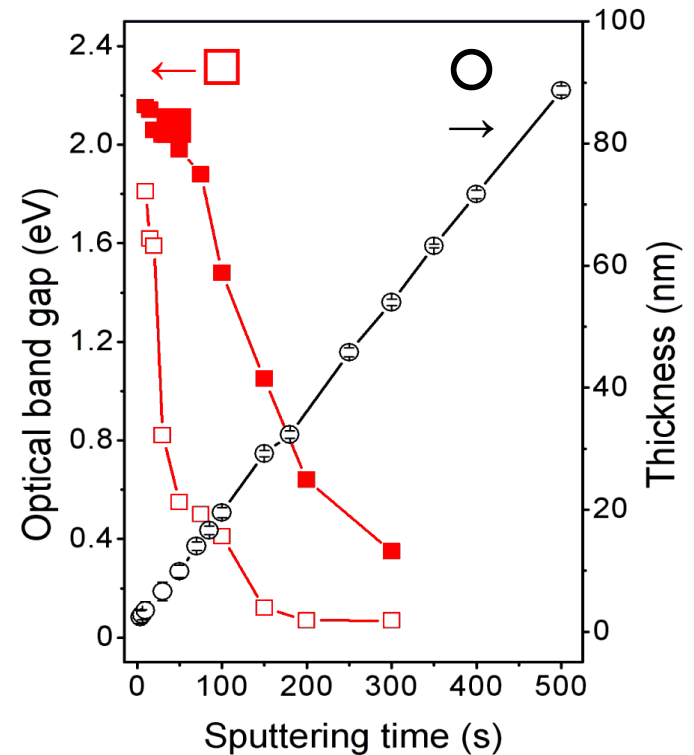
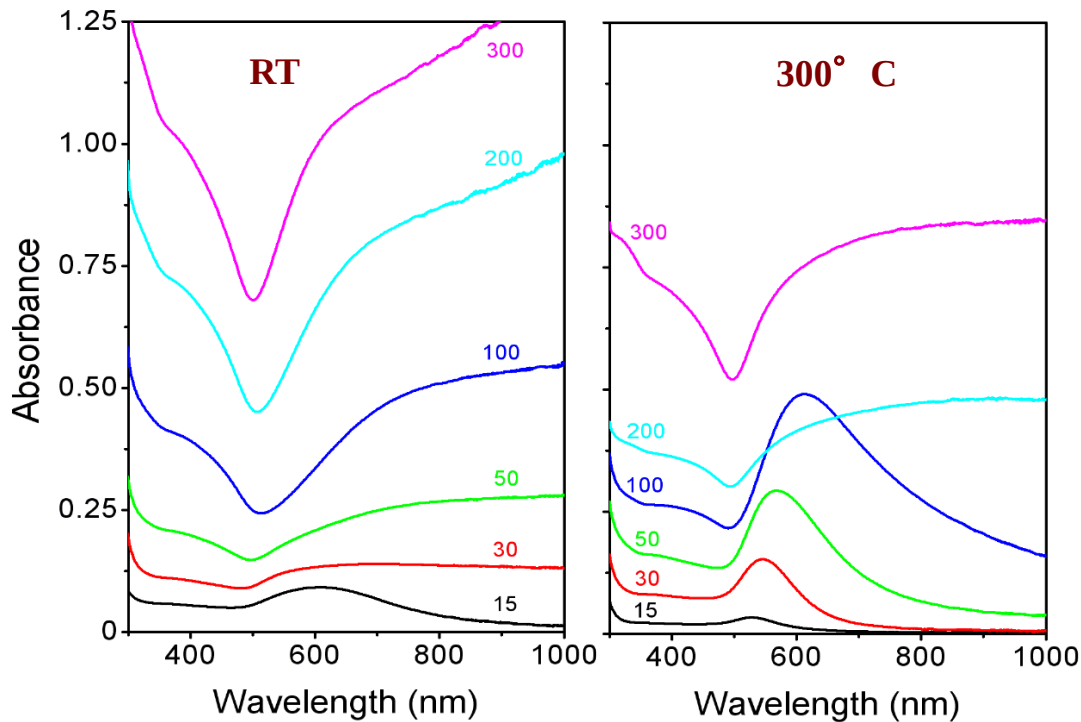
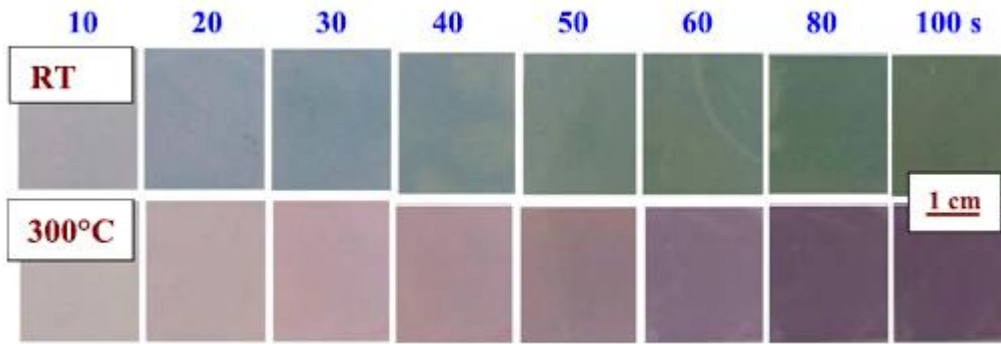
$R_a = 1.1 \text{ nm}$

400 s

$R_a = 52.7 \text{ nm}$

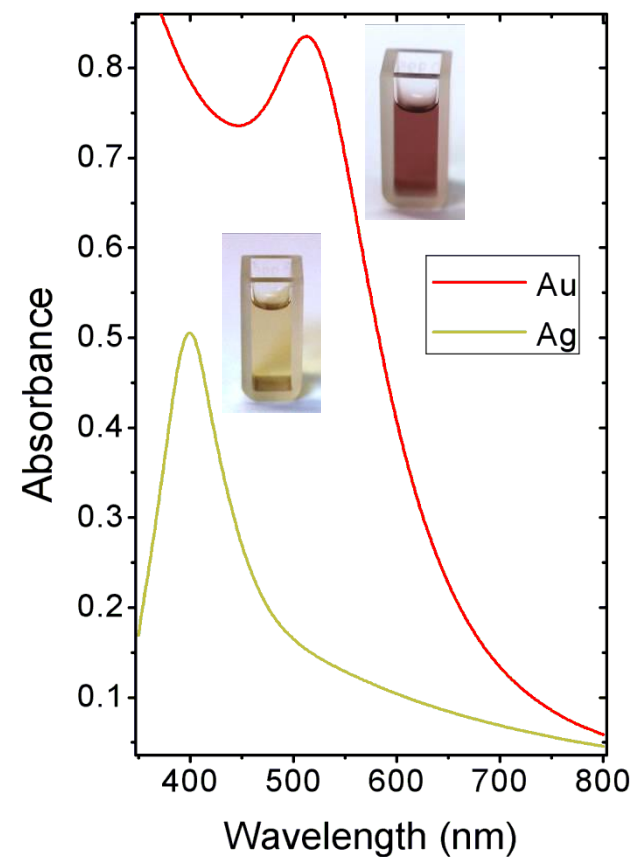
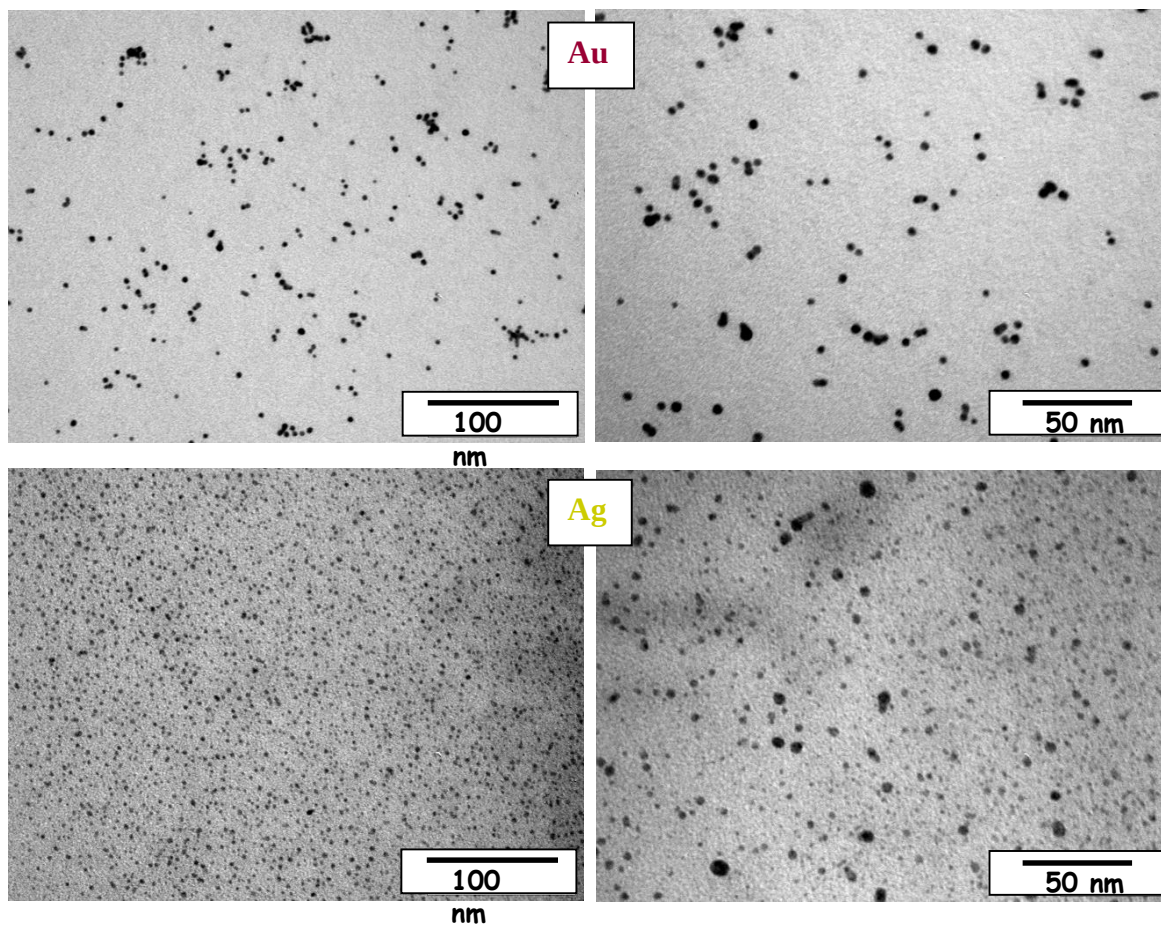

V.Švorčík, O.Kvítek,
O.Lyutakov, J.Siegel, Z.Kolská,
Appl. Phys. A 102, 747 (2011).

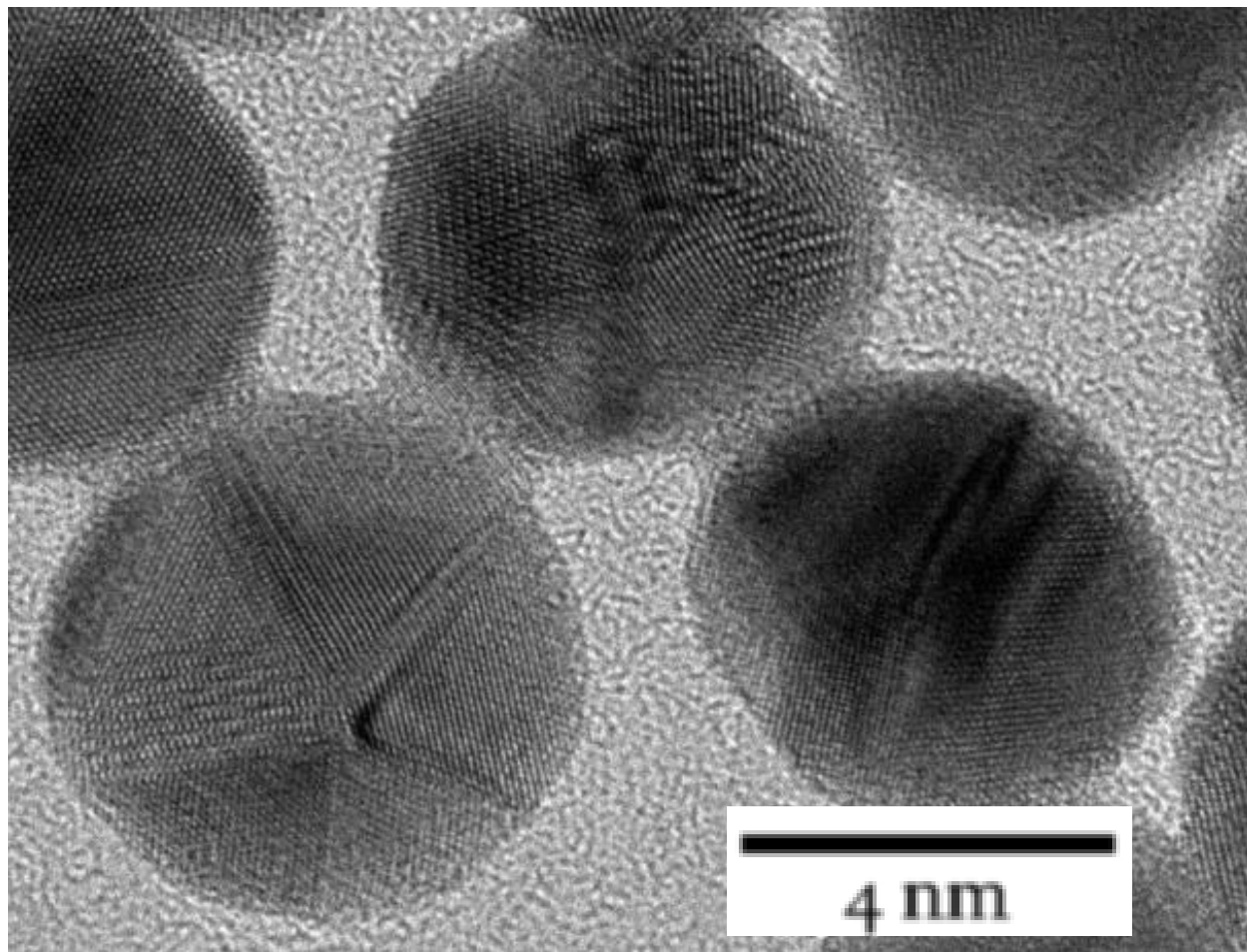
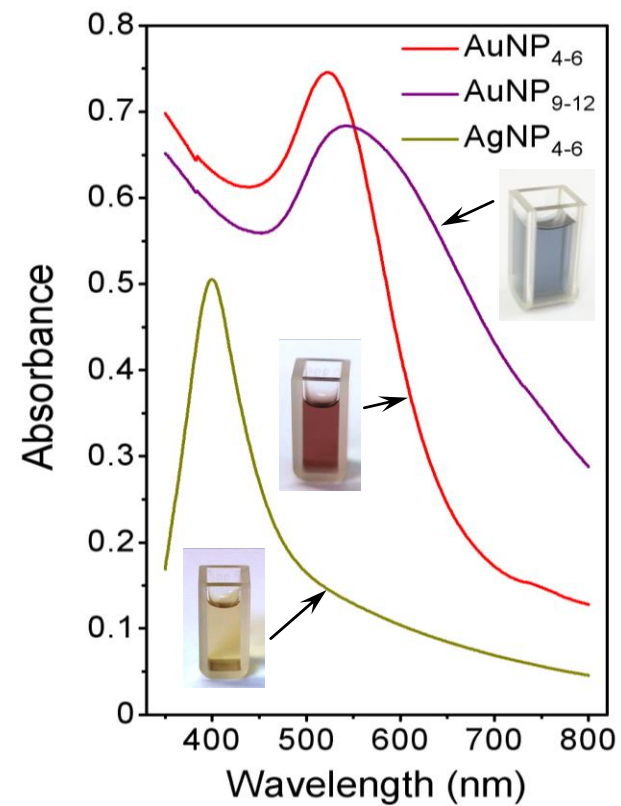

Tauc

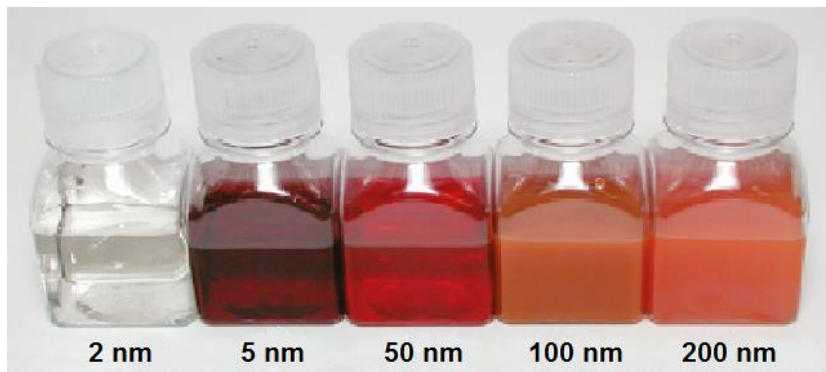
$$\alpha(\nu) = A(h\nu - E_g^{\text{opt}})^x / h\nu$$

J.Siegel, K.Kolářová, V.Vosmanská, S.Rimpelová, J.Leitner, V.Švorčík, Mater. Lett. 113, 59-63 (2013)

Antibakteriální vlastnosti

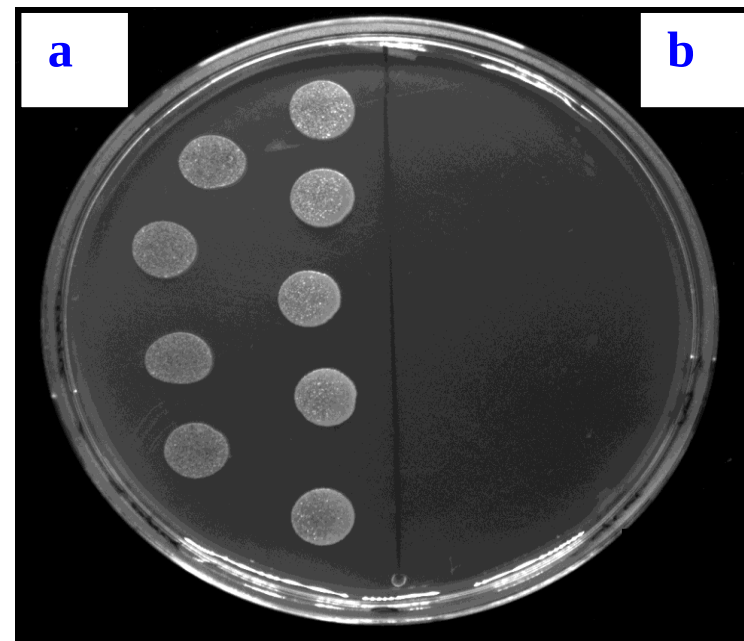

J.Siegel, K.Kolářová, V.Vosmanská, S.Rimpelová,
J.Leitner, V.Švorčík, Mater. Lett. 113, 59 (2014).

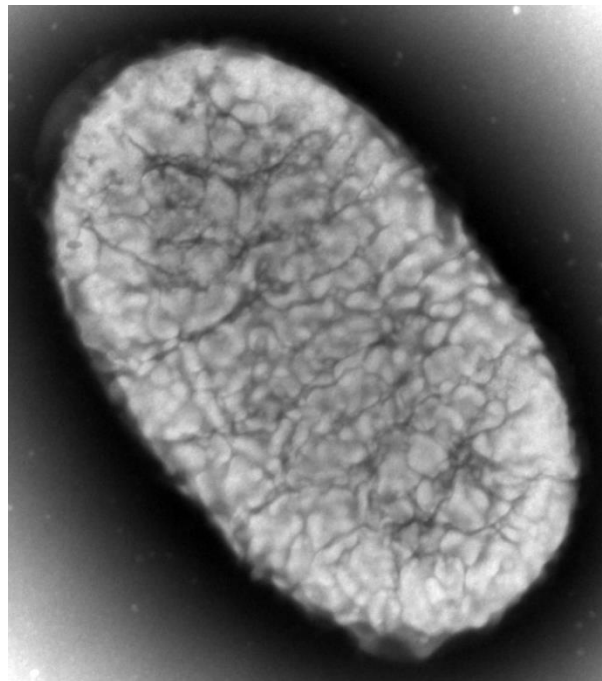
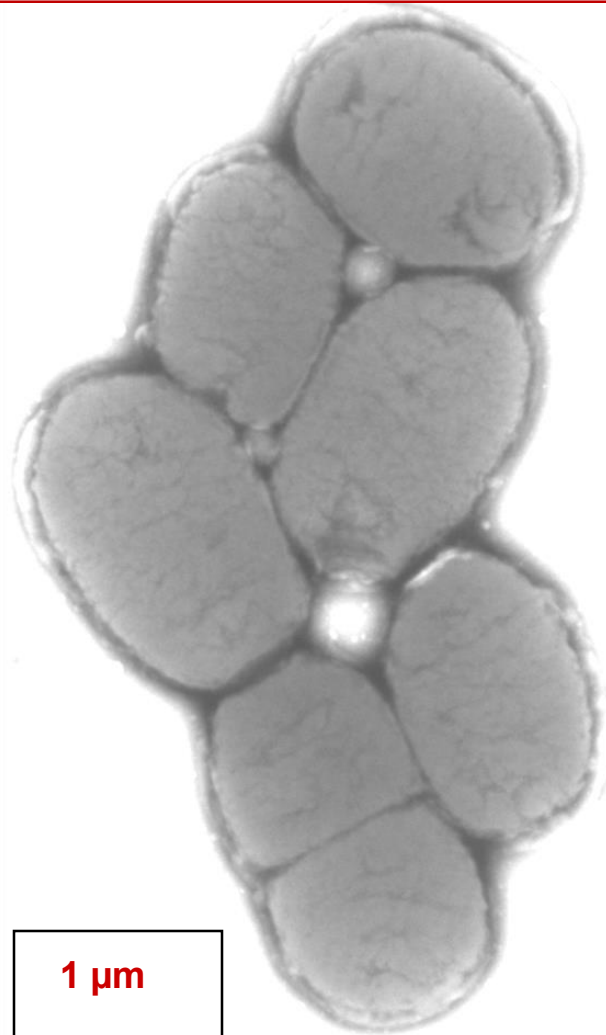
Bacteria	<i>E. coli</i>			<i>S. epidermidis</i>		
Growth time (h) ^a	24	30	48	24	30	48
Ag NP ₄₋₆	○ ^b	○	○	○	○	○
Au NP ₄₋₆	● ^c	●	●	○	○	○
Au NP ₉₋₁₂	●	●	●	○	●	●
Glycerol	●	●	●	○	●	●
PBS ^d	●	●	●	● ^e	●	●

Photograph showing the inhibition effect of AgNP4-6 on *S. epidermidis*

- (a) positive control of bacterial colonies growing on agar plate,
 (b) bacterial sample treated with silver nanoparticles.

J.Siegel, K.Kolářová, V.Vosmanská, S.Rimpelová,
 J.Leitner, V.Švorčík,, Mater. Lett. 113, 59-63
 (2013)

P.Slepička, J.Siegel,
O.Lyutakov, N.Slepičková
Kasálková, Z.Kolská, L.Bačáková,
V.Švorčík, Biotechnol. Adv. x,x-
x (2018).

vs.

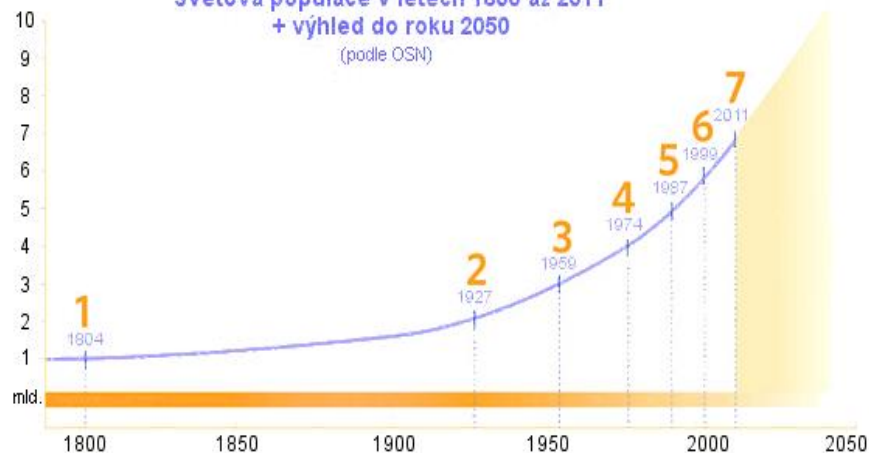
Hlavní problém současnosti - **narůstající populace** a s tím souvisí **problémy** planety
ekonomické, sociální, migrační, životního prostředí, nedostatek potravin, energetika.

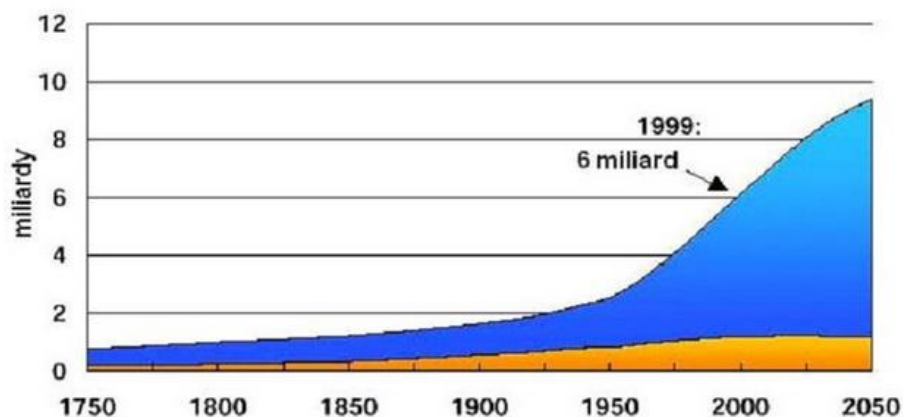
vs.

Světová populace v letech 1800 až 2011
+ výhled do roku 2050
(podle OSN)

■ hospodářsky vyspělé země
■ hospodářsky méně vyspělé a zaostalé země

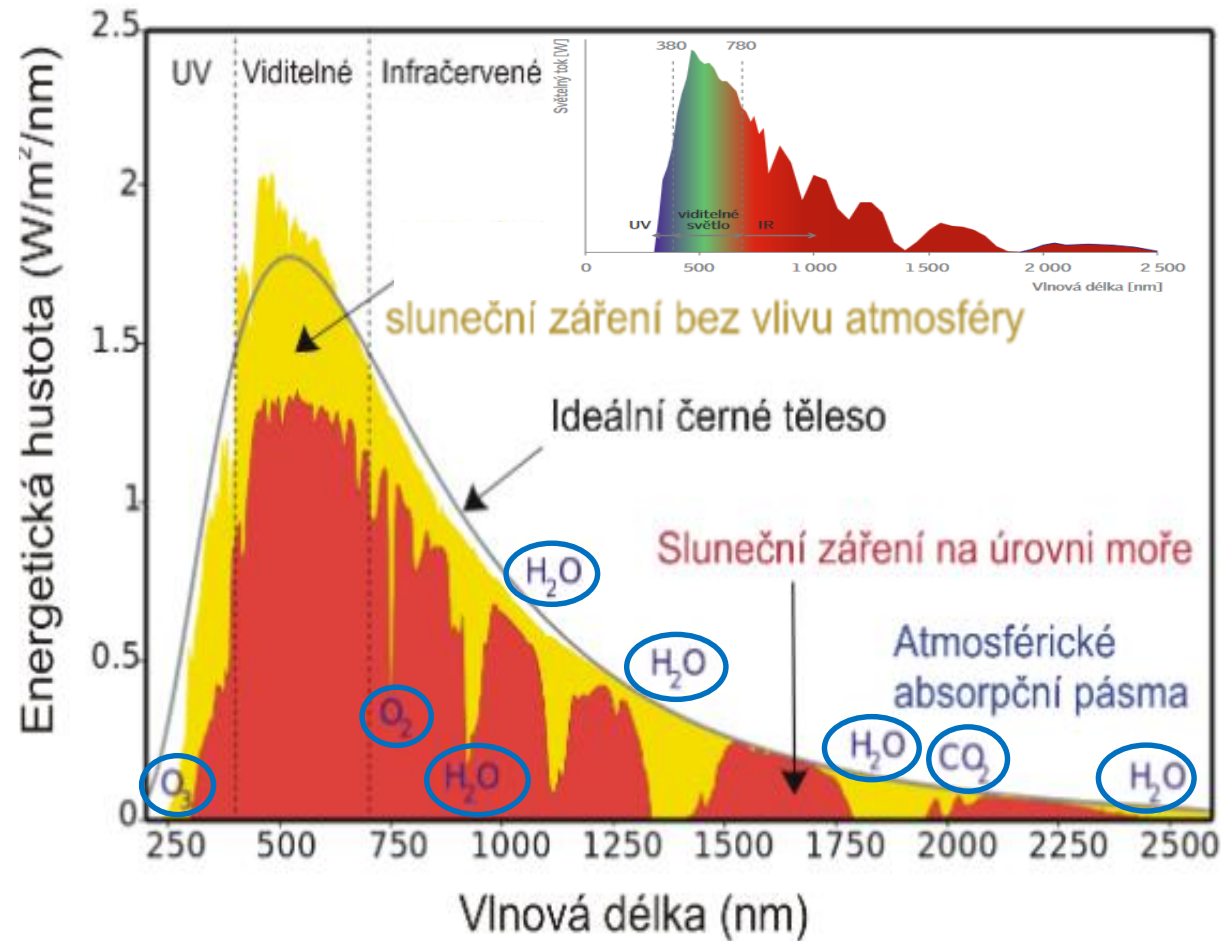
Počet obyvatel na světě

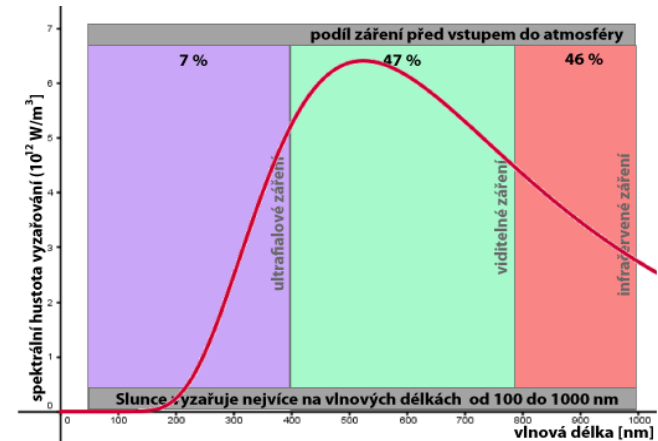
Světová populace (v millionech, odhad OSN)^[1]

#	Deset nejlidnatějších států	2000	2015	2030
1	Čínská lidová republika	1270	1376	1416
2	Indie	1053	1311	1528
3	USA	283	322	356
4	Indonézie	212	258	295
5	Pákistán	136	208	245
6	Brazílie	176	206	228
7	Nigerie	123	182	263
8	Bangladéš	131	161	186
9	Rusko	146	146	149
10	Mexiko	103	127	148
	Svět	6127	7349	8501

Spektrum slunečního záření

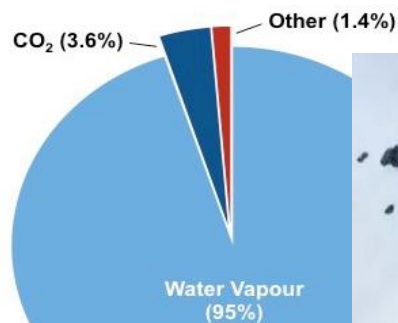
Světlo - slunce

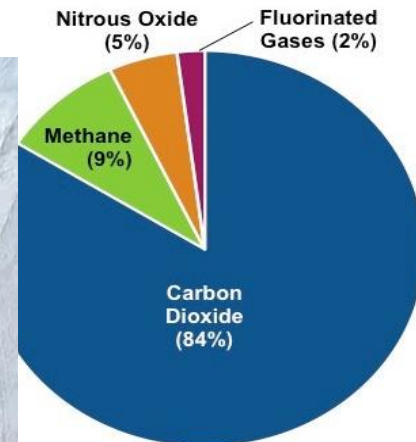
Skleníkové plyny v atmosféře

Sluneční záření – odráží se různě (max. sníh/led), voda (málo) + tmavá pevnina – absorbují, → **zahřívá se povrch** 😊 **pokrýt povrch bílou látkou** ☹️

Greenhouse Gases in Atmosphere

Anthropomorphic (Man-Made) Greenhouse Gases

skleníkové plyny s nimi + 15°C
bez nich - 18°C

atmosféra - skleníkové plyny i vodní pára:
↑T → **více páry** → **kondenzace páry** → (KK rce) T↑

methan za 20 let „ohřeje“ Zemi **80 x víc** než stejné množství **CO₂**

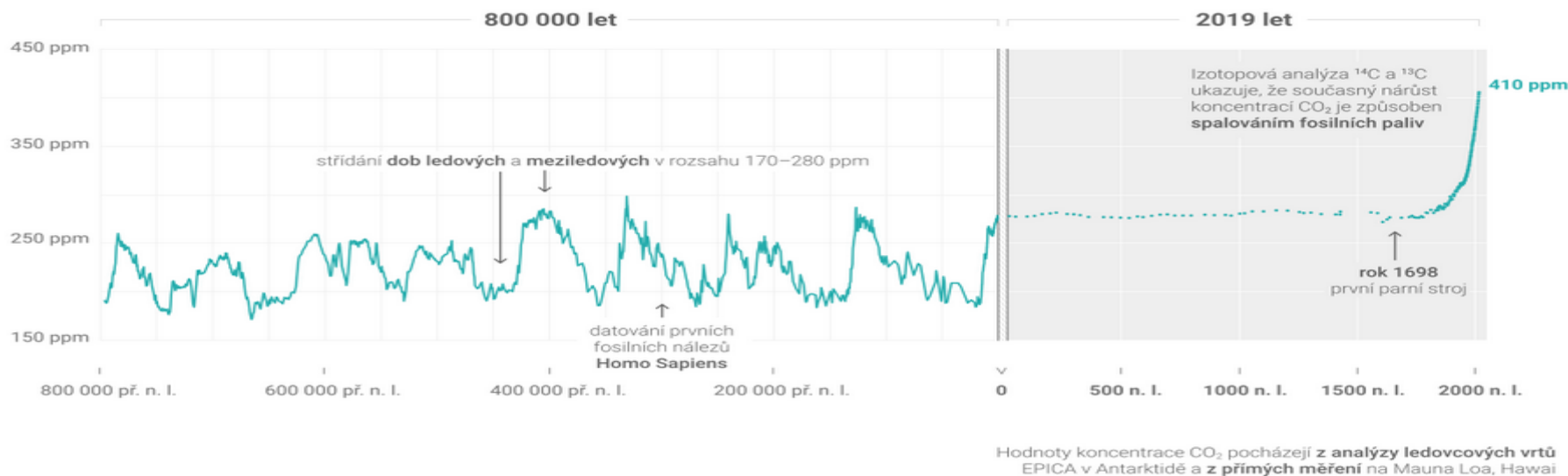
DUSÍK	78.08%
KYSLÍK	20.95%
ARGON	0.93%
OXID UHLÍČITÝ	0.04%
METHAN	0.00018%

Vývoj koncentrace CO₂ v atmosféře

Dnešní koncentrace CO₂ dosahují hodnot, které na Zemi nebyly za celou dobu existence lidstva

ppm (parts per milion) je jednotka koncentrace

Koncentrace 400 ppm CO₂ v atmosféře znamená, že v jednom milionu molekul vzduchu je 400 molekul CO₂

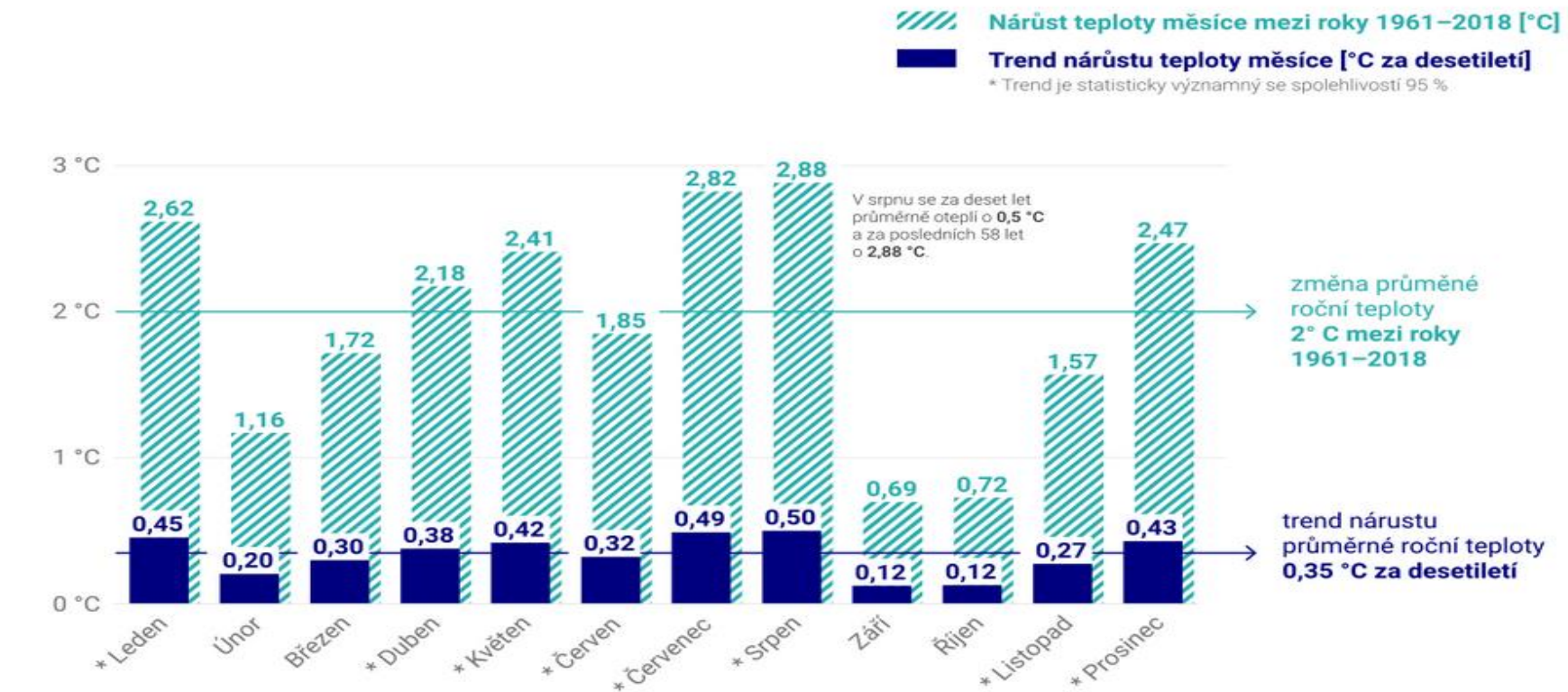

Od průmyslové revoluce rostou koncentrace oxidu uhličitého vysoko nad hodnoty, které byly na planetě během posledních 800 000 let a výrazně zvyšují skleníkový efekt a způsobují globální oteplování. Data pochází z analýzy ledovcových vrtů EPICA v Antarktidě a z přímých měření na Mauna Loa, Hawaii.

V půdě je ho celkem 2x více než v atmosféře a v oceánu zhruba 50x více než v atmosféře.

¼ CO₂ rozpouští - přechází oceánů - zvýšení jejich kyselosti v důsledku zvýšení koncentrace kyseliny uhličitě v mořské vodě, rozpouštějící kalciové složky těl řady mořských organismů

Trendy nárůstu teploty v ČR v jednotlivých měsích

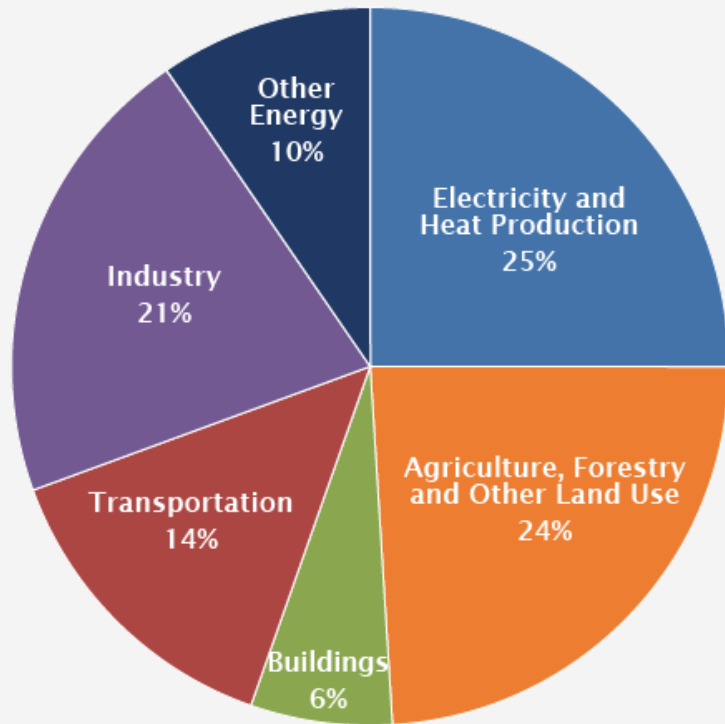

VERZE 1.2

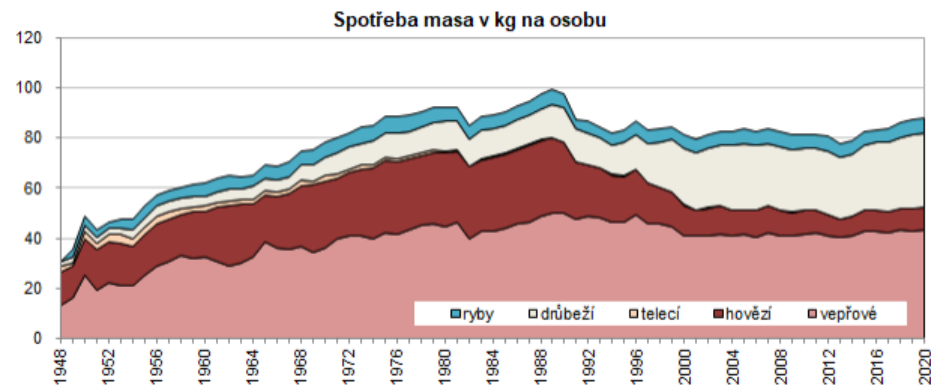
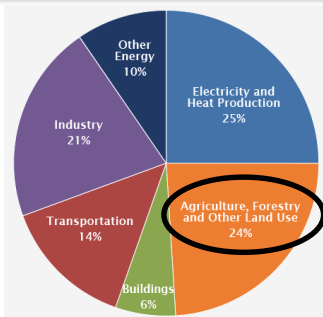
Průměrná roční teplota v České republice narostla za posledních 58 let o 2 °C. Trendy v oteplování jednotlivých měsíců jsou však různé. Největší nárůst teplot je v lednu, červenci a srpnu – tyto měsíce se mezi roky 1961 až 2018 oteplily o více než 2,6 °C.

v zimě teplota roste → není sníh, není podzemní voda, **teplota roste** → **vypařuje se voda**
teplota roste → dříve rostou rostliny, berou dříve vodu, pak chybí → **sucho**, není rozdíl zima, jaro, léto, podzim

Kdo za to může ?

DUSÍK	78.08%
KYSLÍK	20.95%
ARGON	0.93%
CO2	0.04%
METHAN	0.00018%

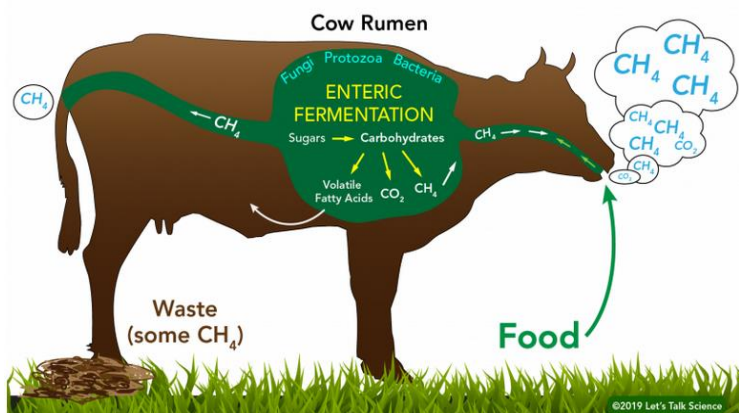

- na světě chovají ca 1.5 miliard skotu (krávy, ovce)
- metan z živočišné výroby - **14,5 % světových emisí skleníkových plynů**
- 1 kráva/den – **150 až 300 g/den**
- 200 g hovězím steak - **v ovzduší asi 15 kg CO₂**
- **přežvýkavci** - netráví ve střevech (savci) ale přímo v žaludku – **bakterie** - produkují **methan**

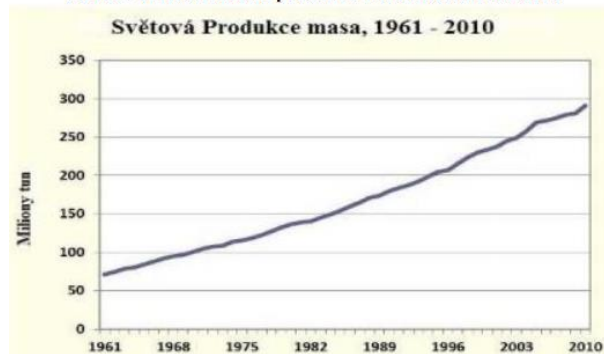
klimatická daň z krav a ovcí?

Methan

¼ produkce potravin, > ½ živočišná výroba

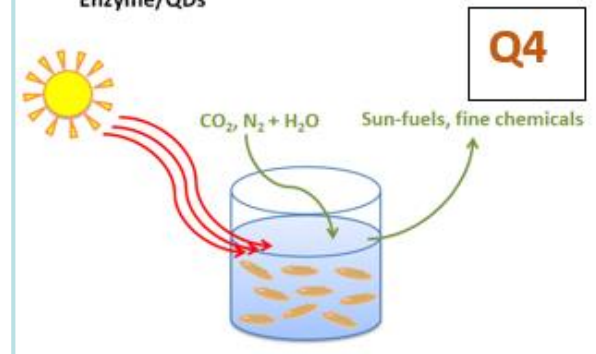
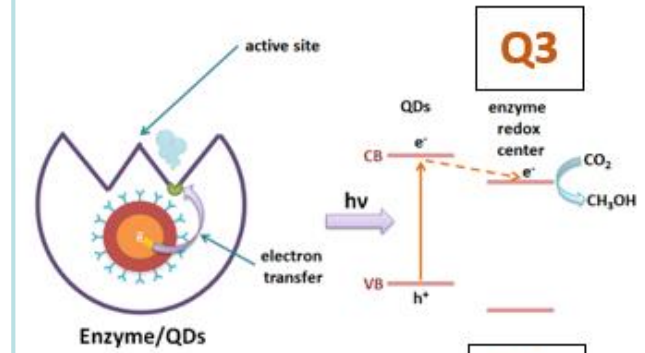
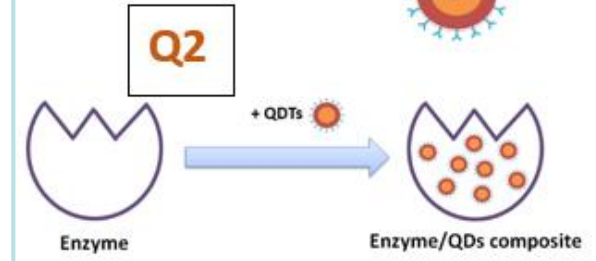
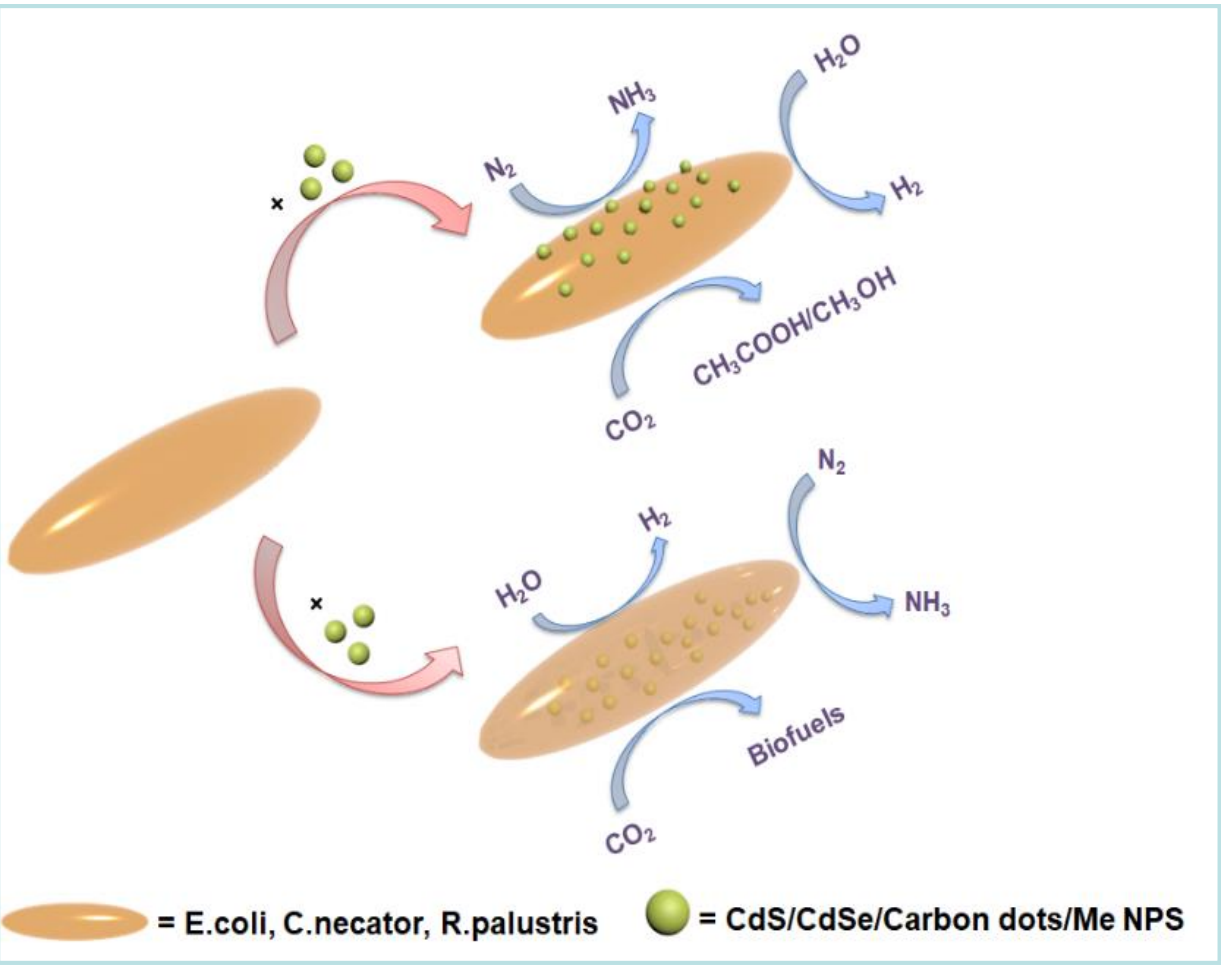

Graf č. 1 Nárůst světové produkce masa v letech 1961-2010

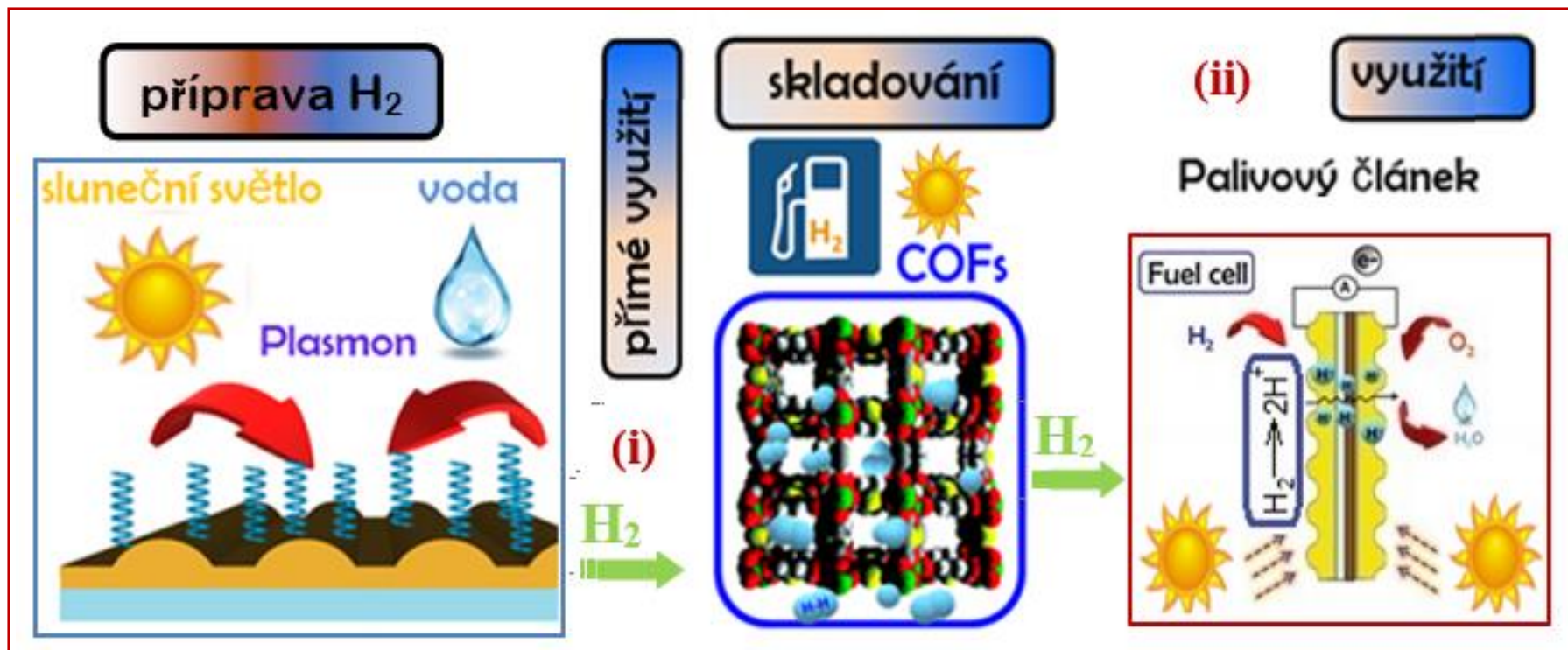
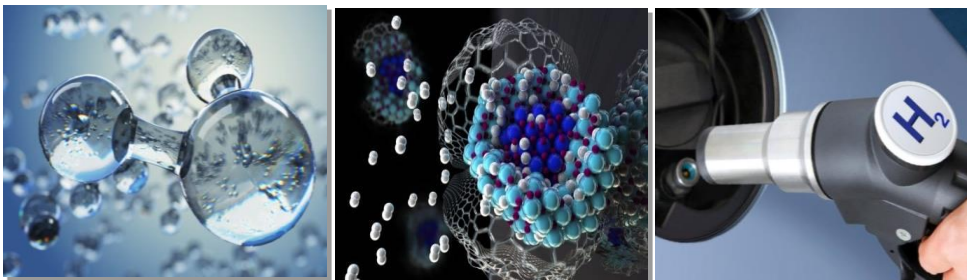

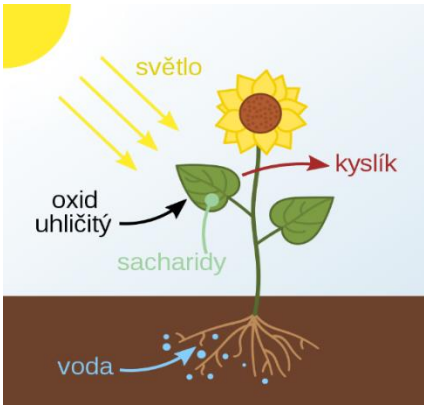
Zdroj: (Vital Sings, 2011)

plazmonem stimulovaná fotolýza vody

Zelený list – fotosyntéza probíhá v listech rostlin za pomoci zeleného barviva – chlorofylu

Pokožkové květiny umí „vyprat“

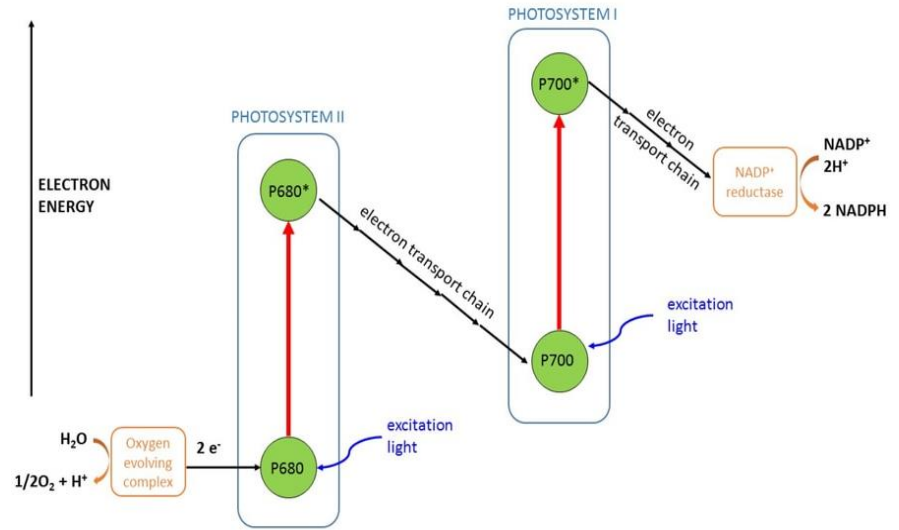
Přírodní fotosyntéza

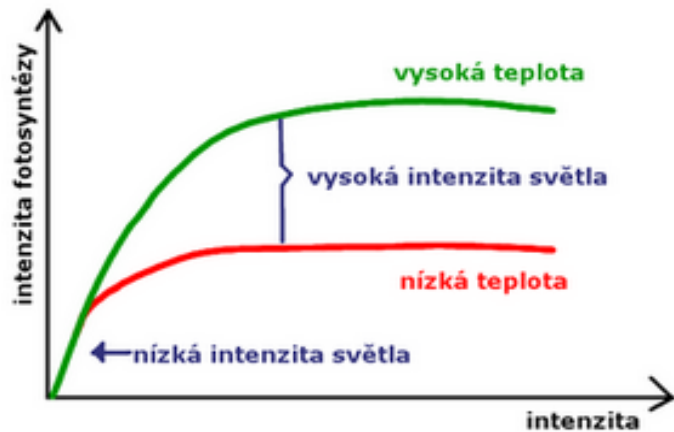

světlo/chlorofyl

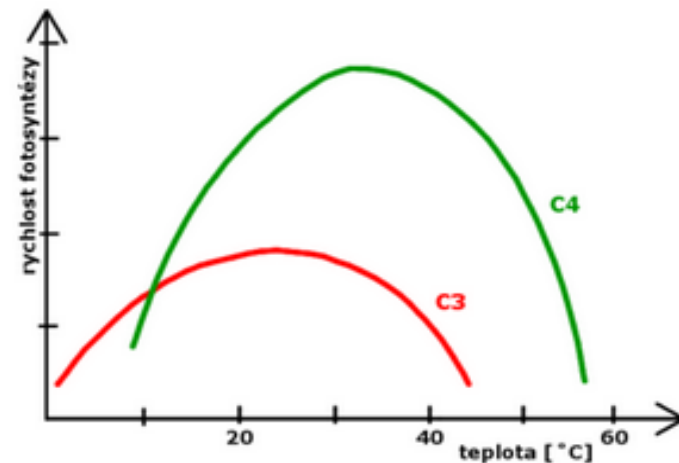

Celkový průběh fotosyntézy

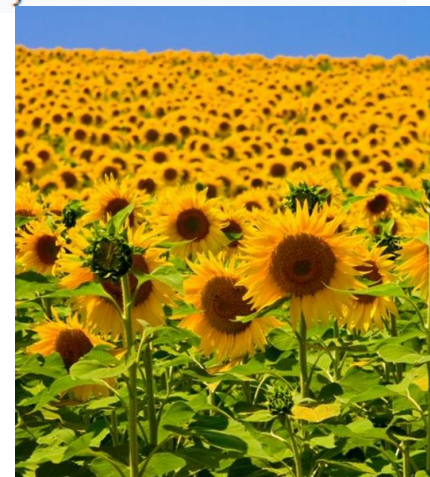
Graf závislosti rychlosti fotosyntézy na teplotě a intenzitě světla.

Graf závislosti rychlosti fotosyntézy na teplotě a typu rostliny.

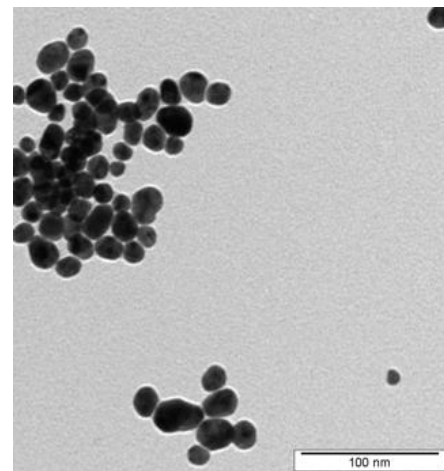
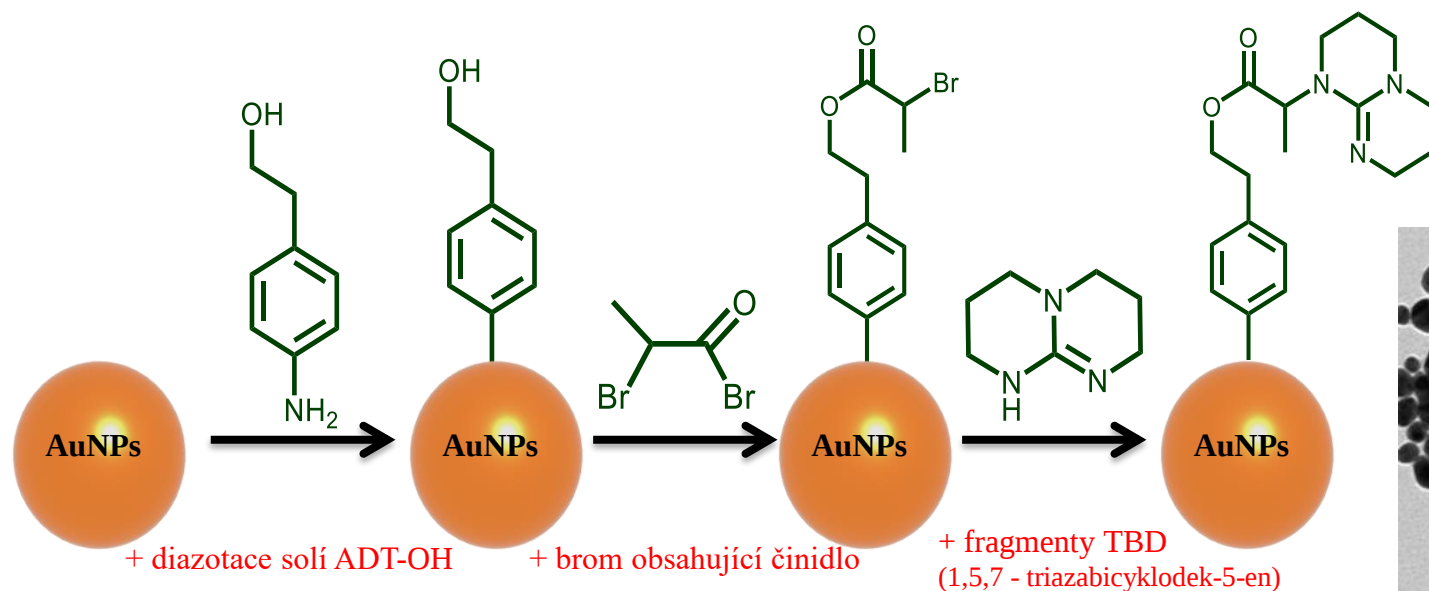

C3 rostliny - mírné pásmo
C4 rostliny - subtropické rostliny
 (např. kukuřice)

Modifikované zlaté nanočástice

(katalyzátor konverze CO_2)

O.Guselnikova, P.Postnikov, J.Kosina, Z.Kolska, V.Svocik, O.Lyutakov, J. Mater. Chem. A 9, 8462-8469 (2021).

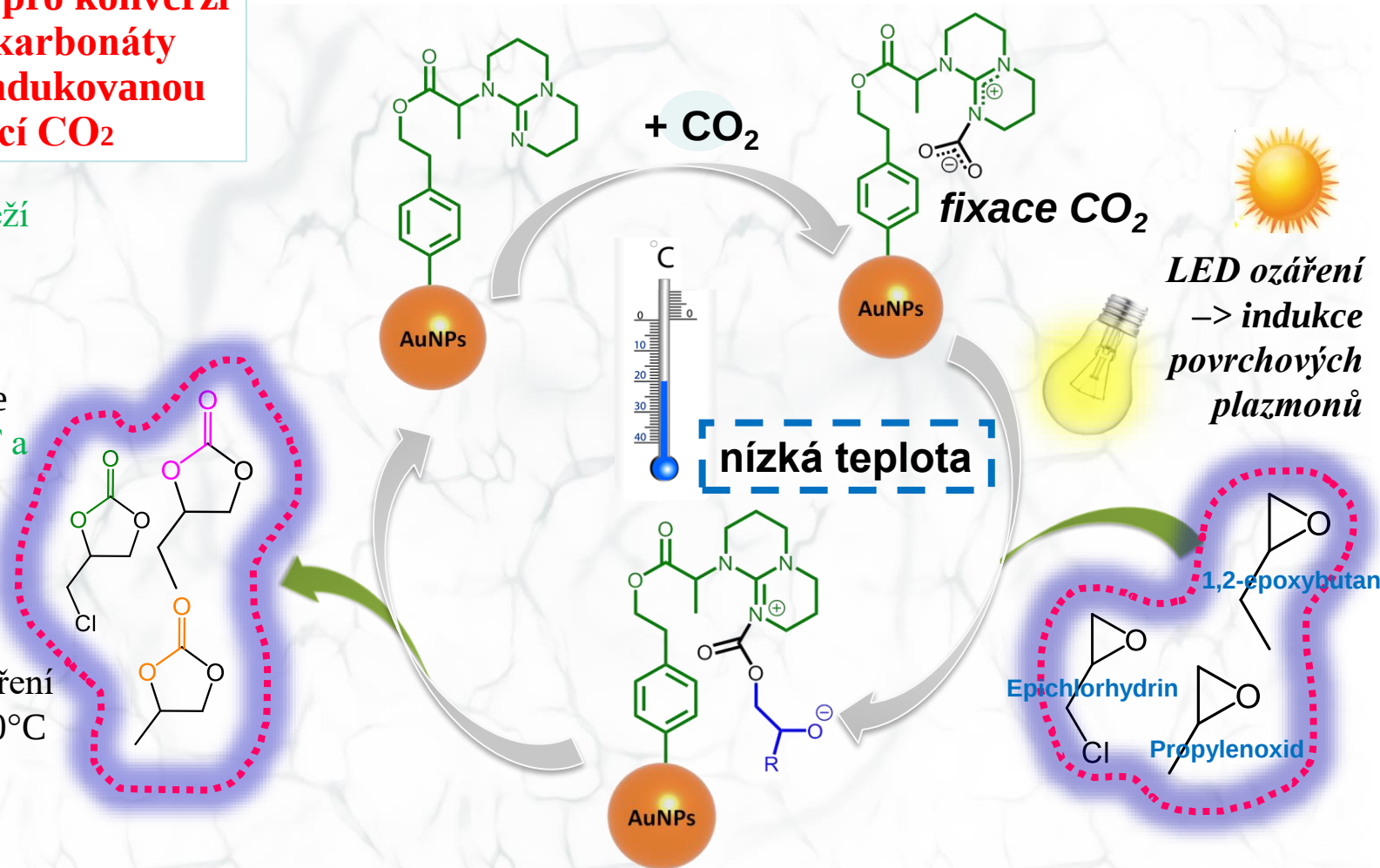
**zachycení CO₂ pro konverzi
epoxidů na karbonáty
plazmonem indukovanou
cykloadicí CO₂**

„většina reakcí běží
při zvýšené T a
tlaku“

Cíl - transformace
CO₂ při snížené T a
norm. tlaku

Antarktida,
Arktida

velká intenzita záření
a T hluboko pod 0°C

Radujme se i z maličkostí.

Celulóza – dotváří krásu přírody a pomáhá léčit rány .....

Celulóza – přírodní materiál

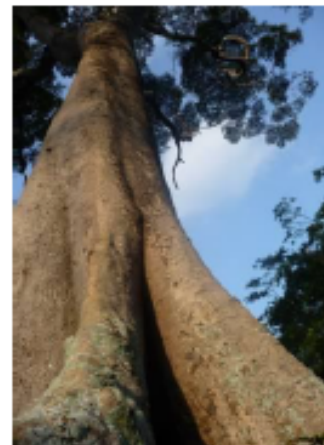
Celulóza - nejrozšířenější přírodní polysacharid vytvářený v množství 4×10^{10} tun/rok.

Tvorba celulózy:

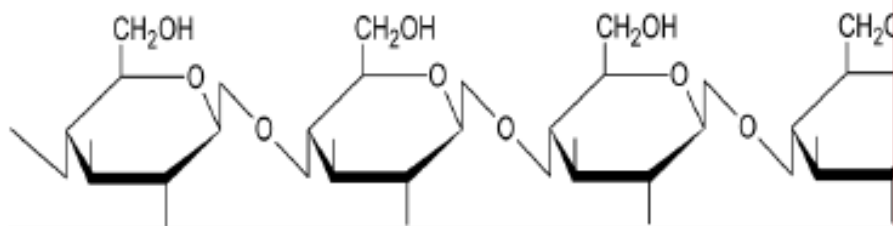
Fotosyntéza

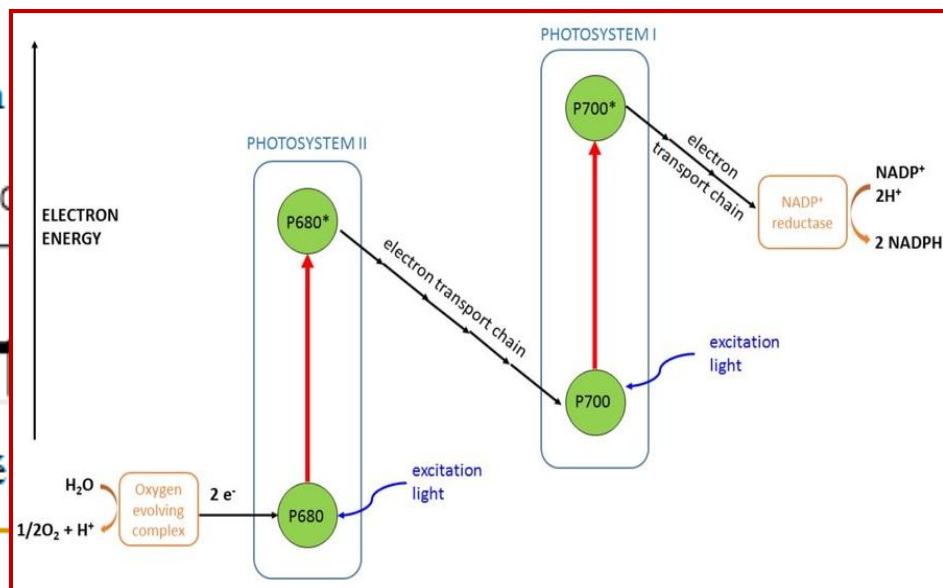
Biosyntéza

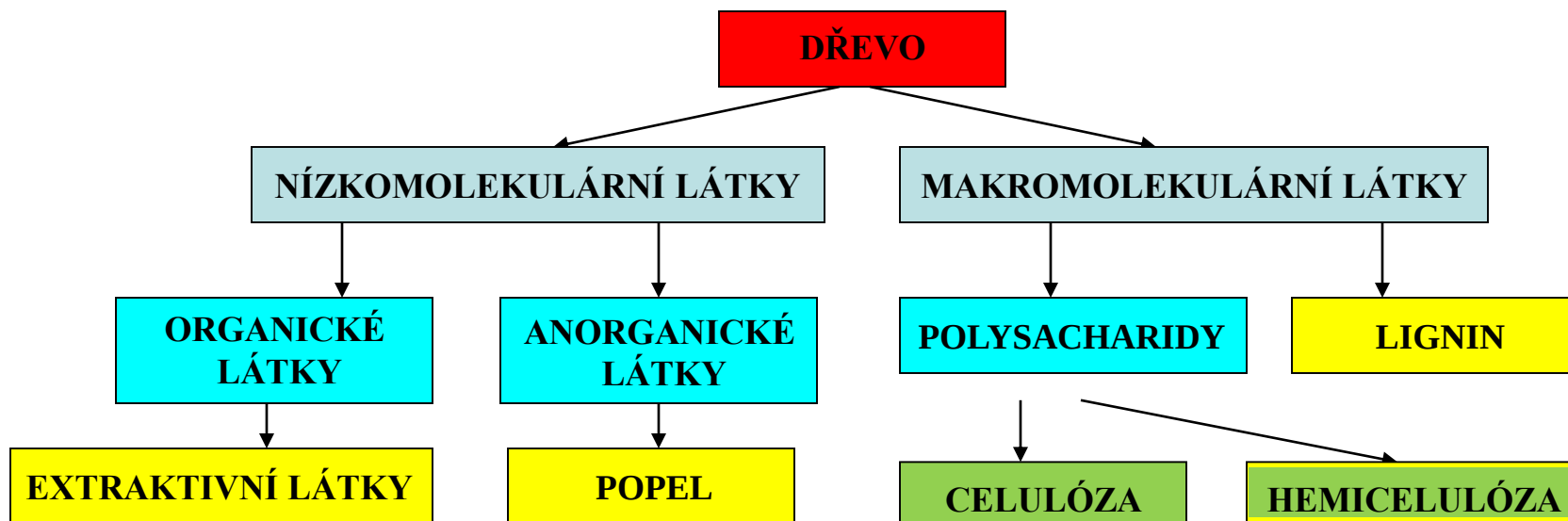
Vzorec polymeru celulózy (počet základních

Využívá se dnes pouze cca 0,5 % vyprodukované

CHEMICKÉ SLOŽENÍ DŘEVA

Jak člověk mění přírodní celulózu pro ošetřování ran?

1) rozpuštěním a vysrážením (regenerací)

Regenerovaná celulóza: homogennější materiál, slabší a pevnější vlákna nebo film (celofán).

2) syntézou v biorektorech (napodobení přírodních procesů)

Mikrobiální celulóza, vypěstovaná z glukózy pomocí mikrobů má charakter nanocelulózy (nanopavučina).

V budoucnu lze předpokládat, že většina materiálů, chemikálií i paliv bude vyráběna v **mohutných bioreaktorech**, které budou využívat fotosyntézu a procesy okopírované z přírody.

3) chemickou a fyzikální modifikací

- deriváty, které tvoří ve vodě koloidní systémy (**hydrokoloidy**)
- vláknité gelující materiály s vysokou absorpcí (**hydrokoloidní vlákna**).
- **filmy** (vysušením roztoků celulózy)
- **hydrogely** (zesíťováním hydrokoloidů)
- vstřebatelná celulóza (**oxidovaná celulóza**)
- **nanostruktury celulózy**

Bioraфинérie budoucnosti

Složité struktura přírodní celulózy (má význam pojem „nano“ ?)

Polymerní řetězce celulózy - propojeny vodíkovými vazbami do uspořádaných krystalických **nanofibril** s neuspořádanými amorfními konci (defekty).

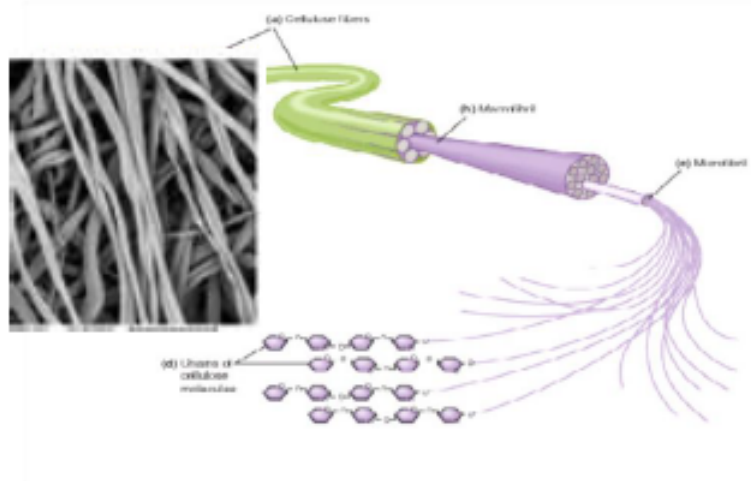
Dále vytvářejí:

- mikrofibrily
- mikrofibrily
- fibrily
- fibrilární svazky
- vláknité struktury, které jsou tvořeny rostlinnými buňkami.

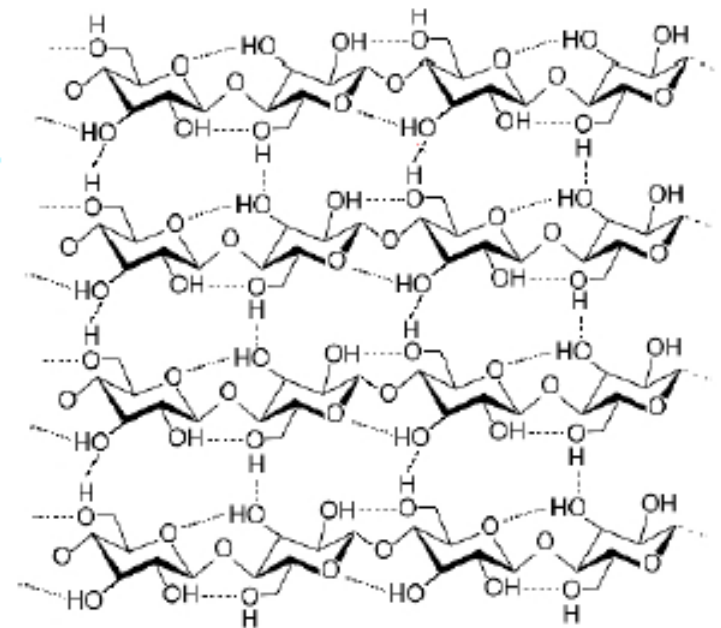
Fibrily celulózy

2-20 nm průměr

100-40 000 nm délka

Vodíkovými vazbami spojené molekuly celulózy

Z přírodní celulózy zbavené „vedlejších“ látek a nečistot vytváří člověk další **textilní struktury**: netkaná textilie, nitě, tkané či pletené textilie a další struktury.

Jaký je rozdíl mezi celulózou a celulózou?

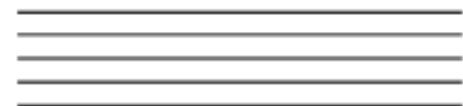
(Walter Roggenstein, Kelheim Fibers (2010))

Přírodní celulóza - ve vodě nerozpustná, při aplikaci v tkáních živočichů **nevstřebatelná látka**. Příčina - vysoce uspořádaný krystalický podíl ve struktuře celulózy.

Tvoří dutá vlákna, jejichž rozměry a vlastnostmi závisí na podmínkách pěstování a sezónních vlivech.

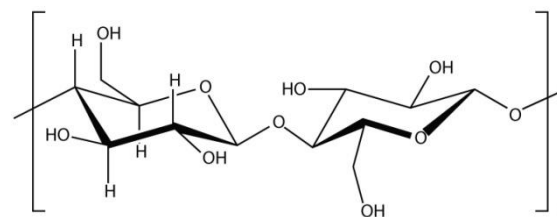
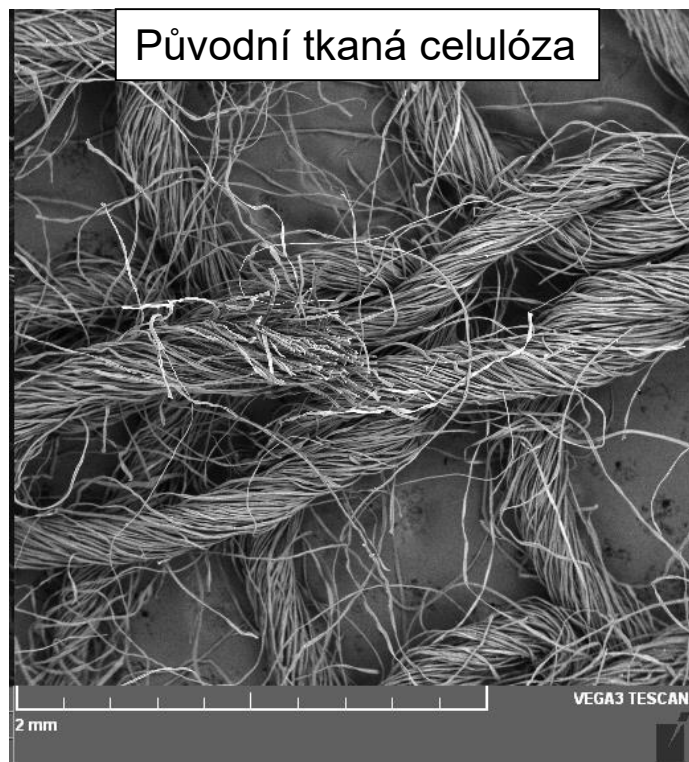
Nanocelulóza (strukтуры pod 100 nm) - „vyšší úroveň“ organizace polymerních molekul celulózy.

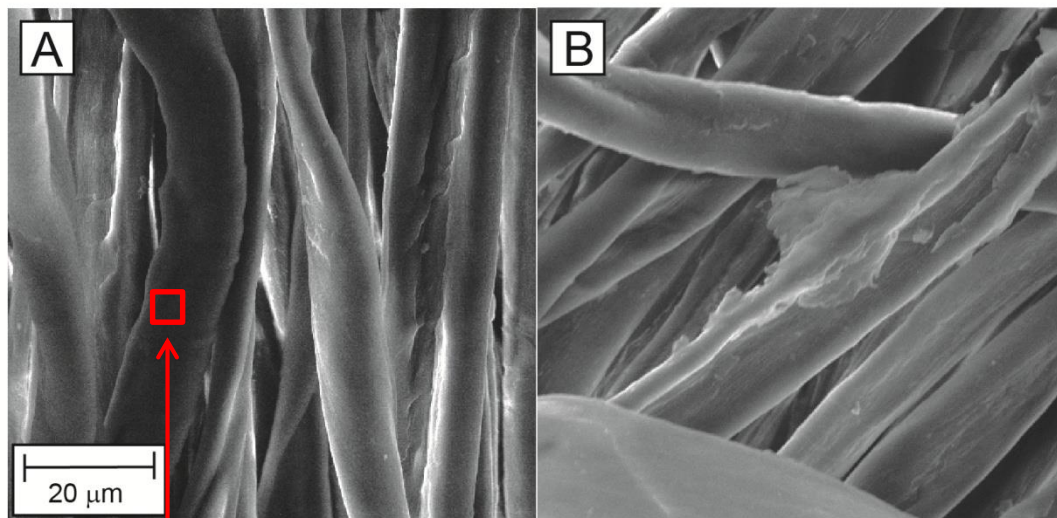
Tzv. **nadmolekulární struktury celulózy** (mikrocelulóza a nanocelulóza) tvoří ve vodě **koloidní systémy** (roztoky).

Nanocelulóza poskytuje pro ošetřování ran materiály o zásadně jiných vlastnostech, než má přírodní celulóza (např. bavlna).

Celulóza: modifikace v plazmatu

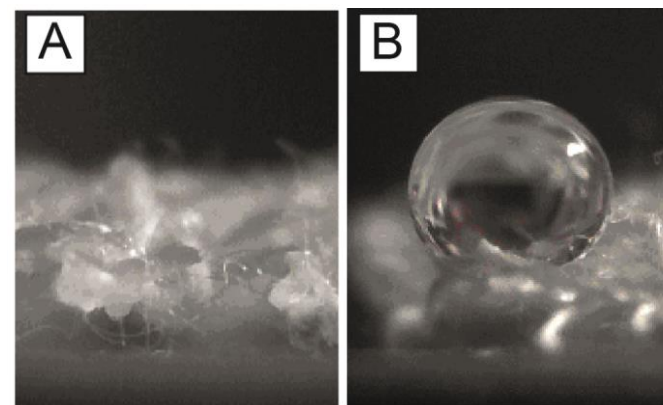
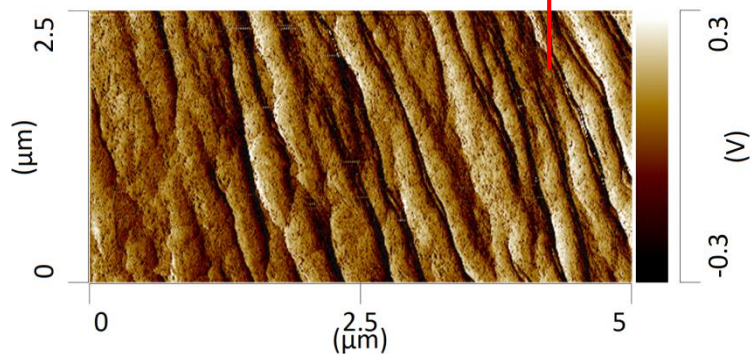

Změna povrchové morfologie celulózy - SEM

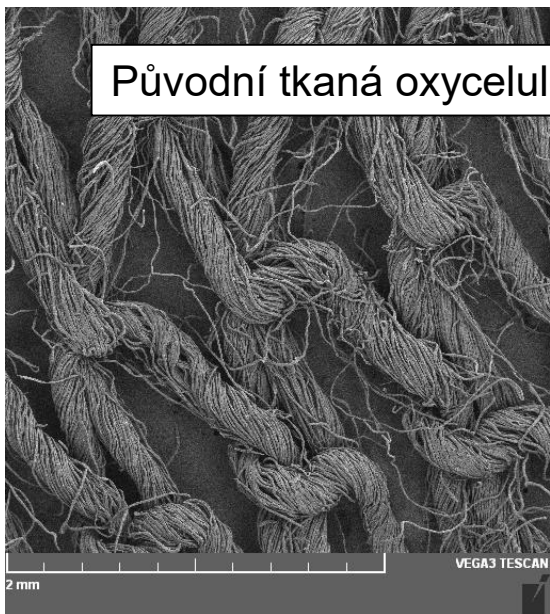
Změna smáčivosti celulózy - goniometrie

Struktura vlákna celulózy - AFM

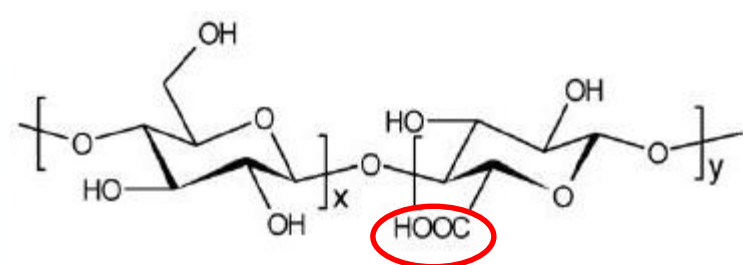

Celulóza původní (A), modifikovaná v plazmatu (B)

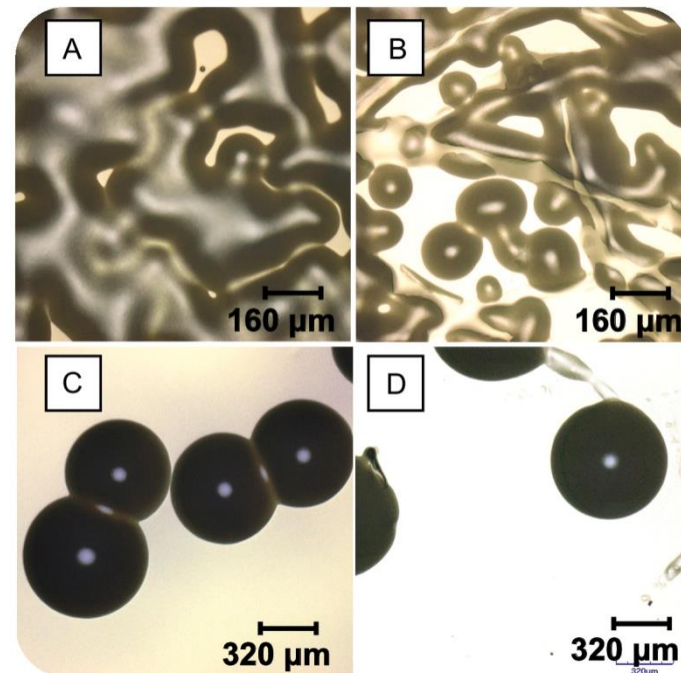
Oxidovaná celulóza: modifikace v plazmě plazmatu

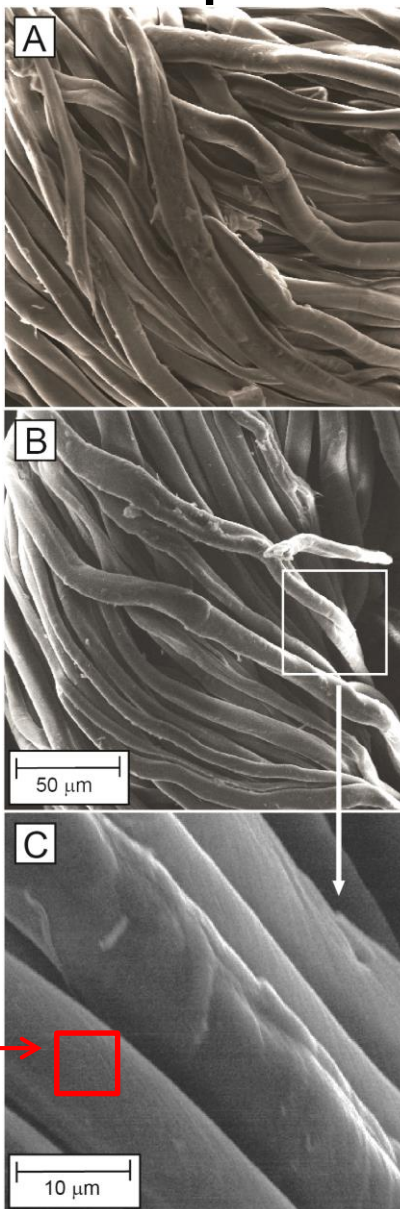
Původní tkaná oxycelulóza

Antibakteriální vlastnosti

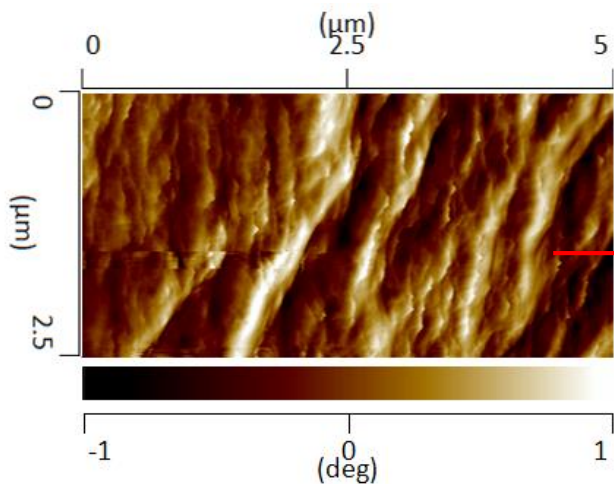

Celulóza původní (A,C), modifikovaná v plazmatu (B,D) a bakterie *S. epidermis*

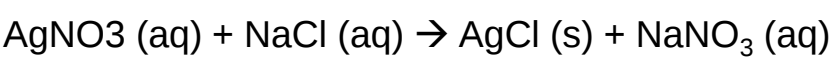

Celulóza původní (A), modifikovaná v plazmatu (B,C)

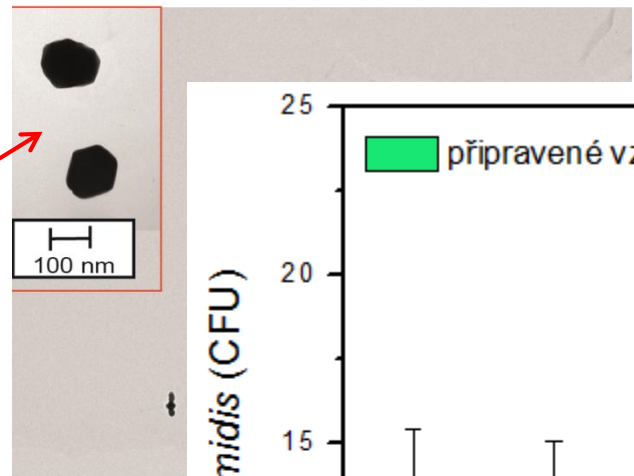
Struktura vlákna oxycelulózy - AFM

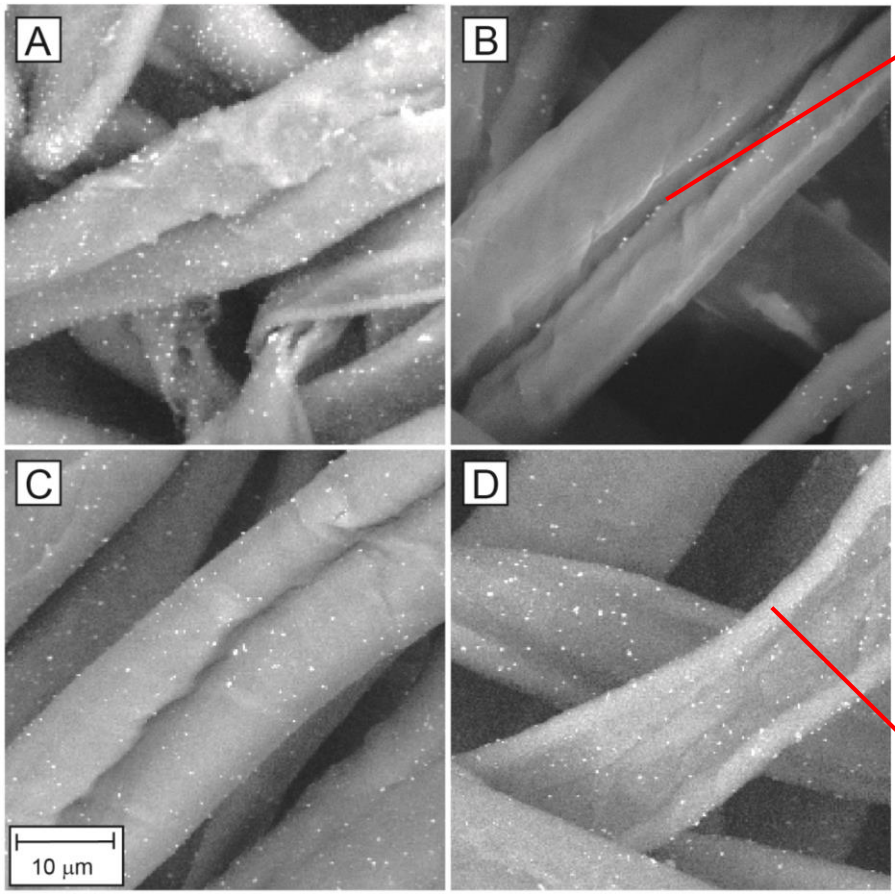
Celulóza: modifikace vysrážením Ag ve formě AgCl

TEM snímky nanočástic AgCl

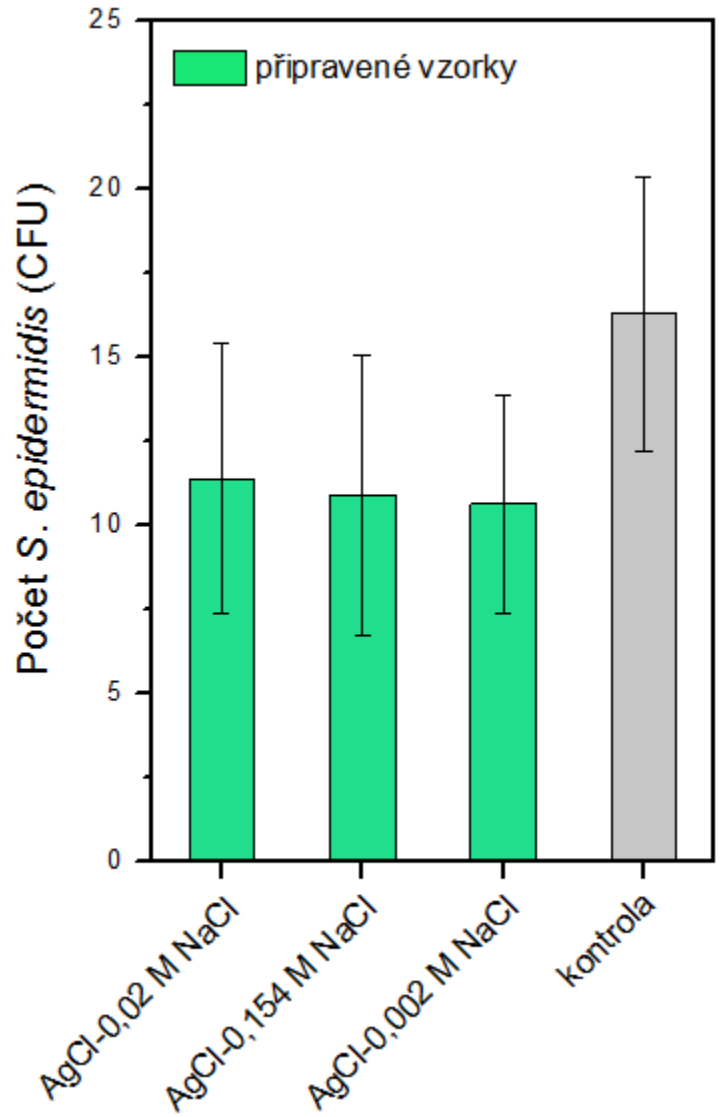
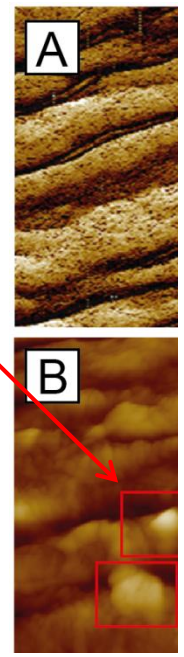

SEM snímky celulózy s částicemi AgCl

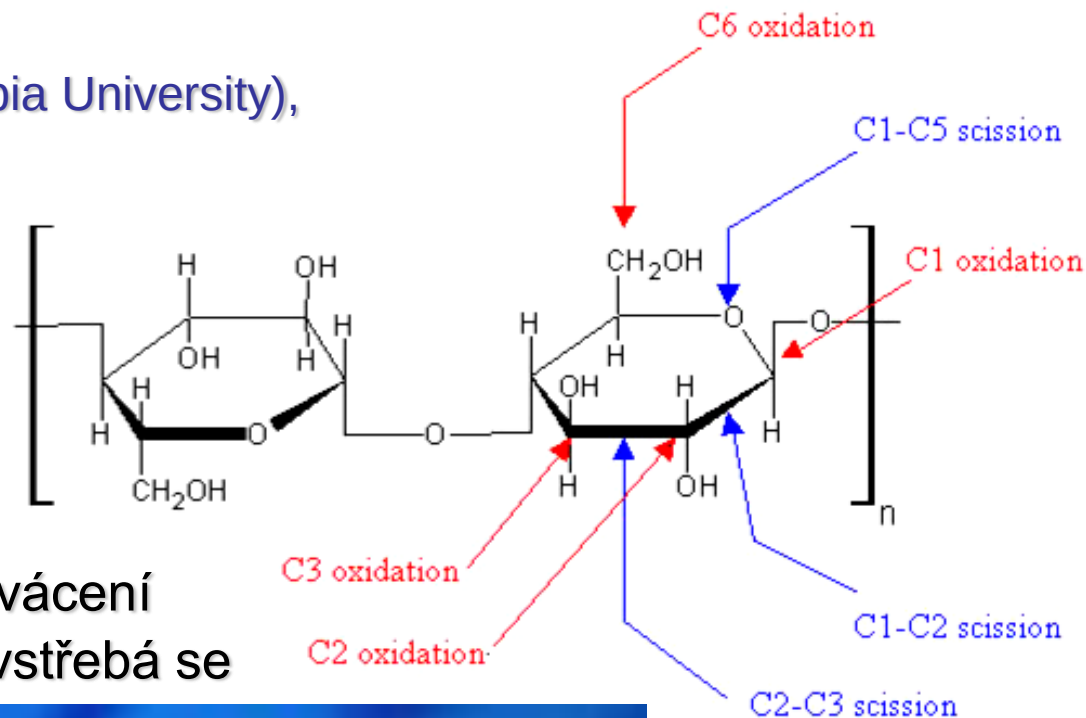
Celulóza/AgCl (A), celulóza/plazma/AgCl (B),
celulóza/chitosan/AgCl (C),
celulóza/plazma/chitosan/AgCl (D)

AFM sním

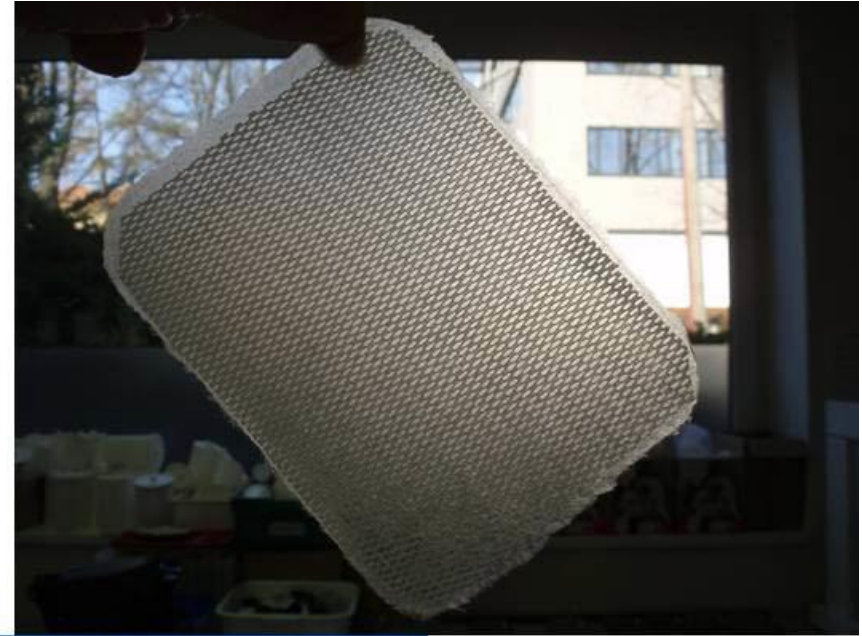
Oxidovaná celulóza

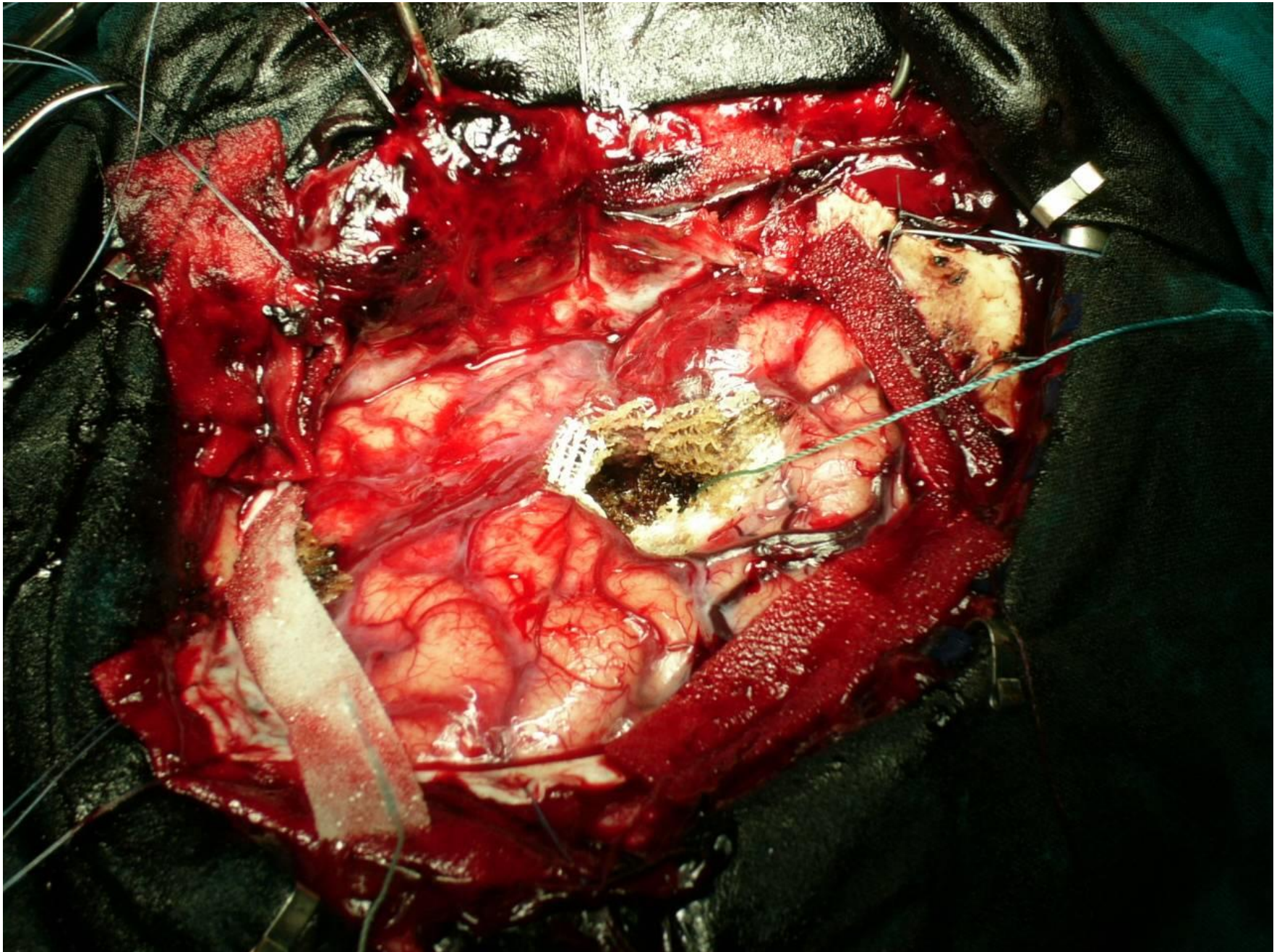
(objevena V.K.Frantz (1943, Columbia University),

Hemostáza – zastavování krvácení
nasaje krev, zastaví krvácení a vstřebá se

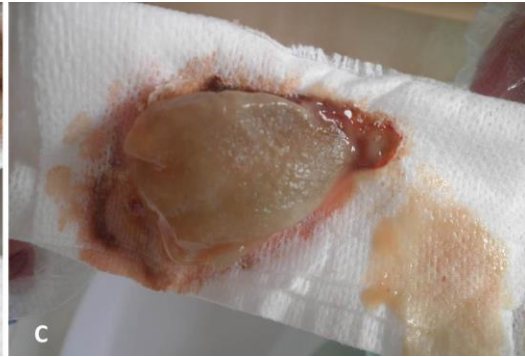
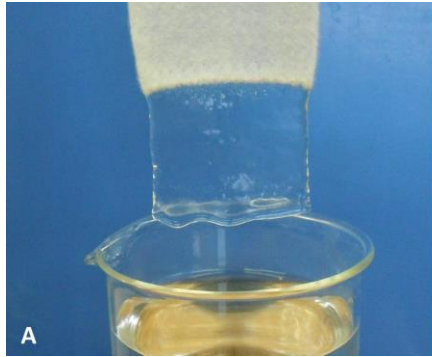

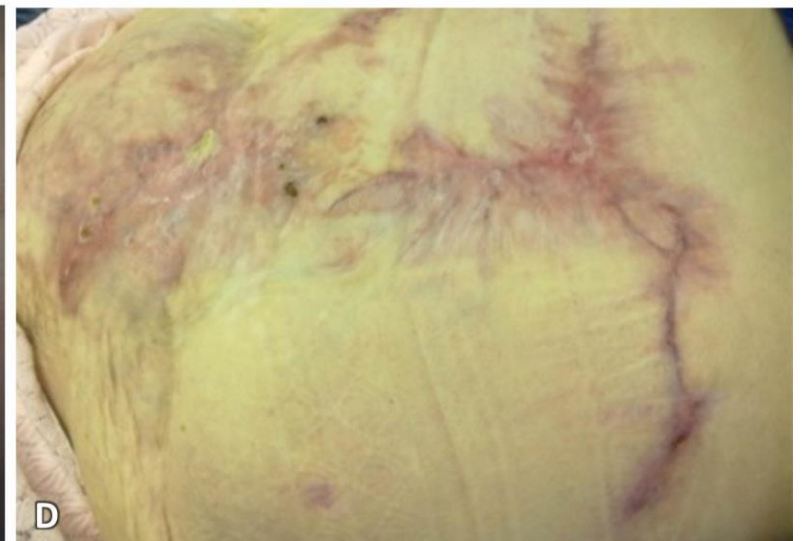

Celulóza

V.Švorčík, vaclav.svorcik@vscht.cz

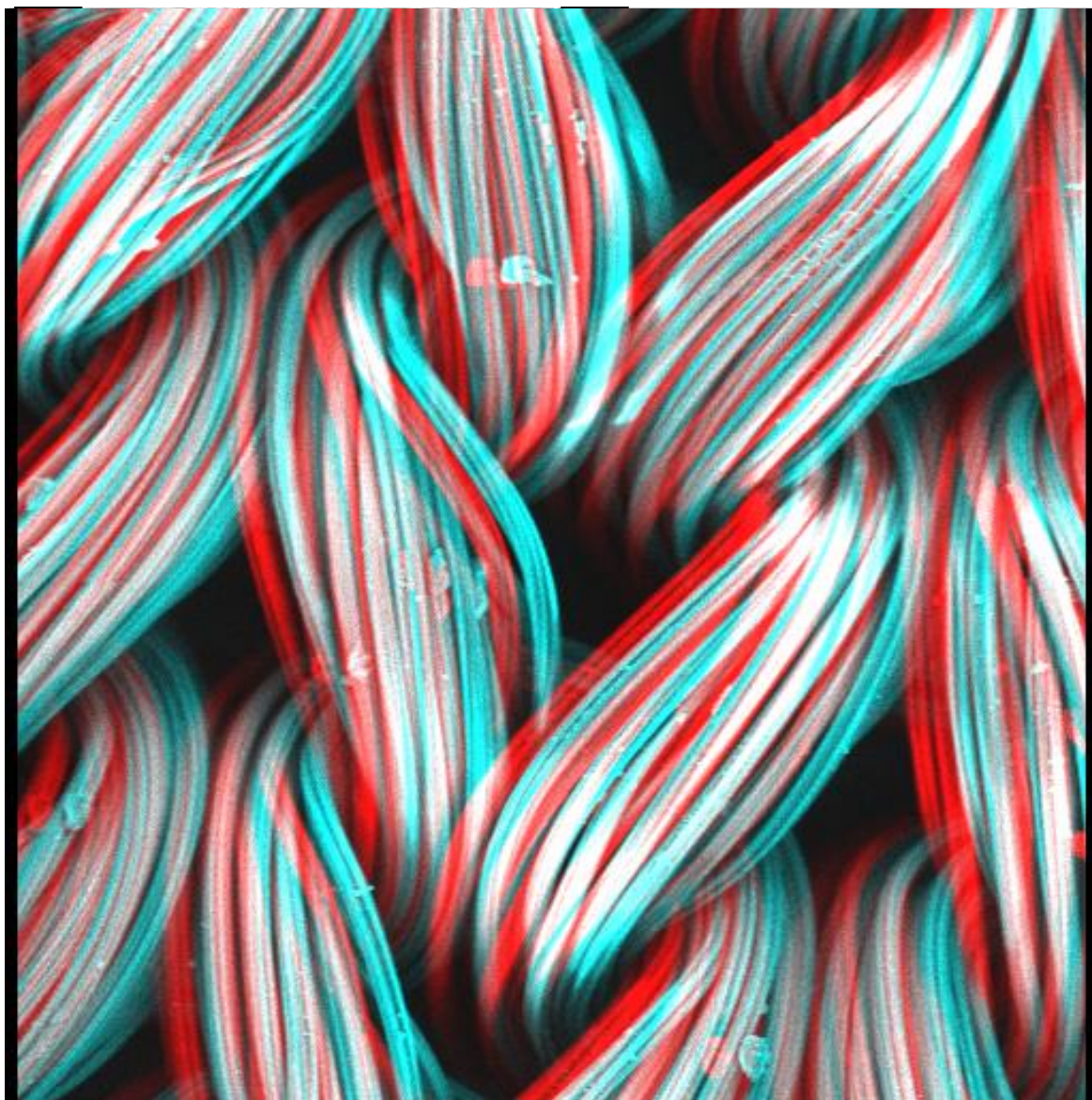

Celulóza

Celulóza

SEM HV: 20 kV

WD: 10.00 mm

VEGA3 TESCAN

View field: 612 μm

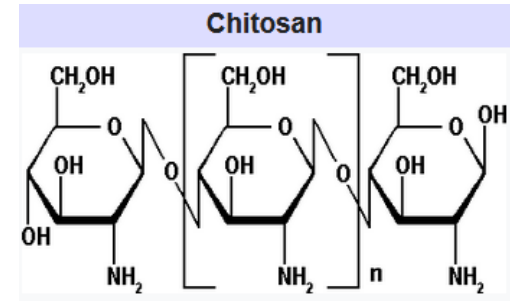
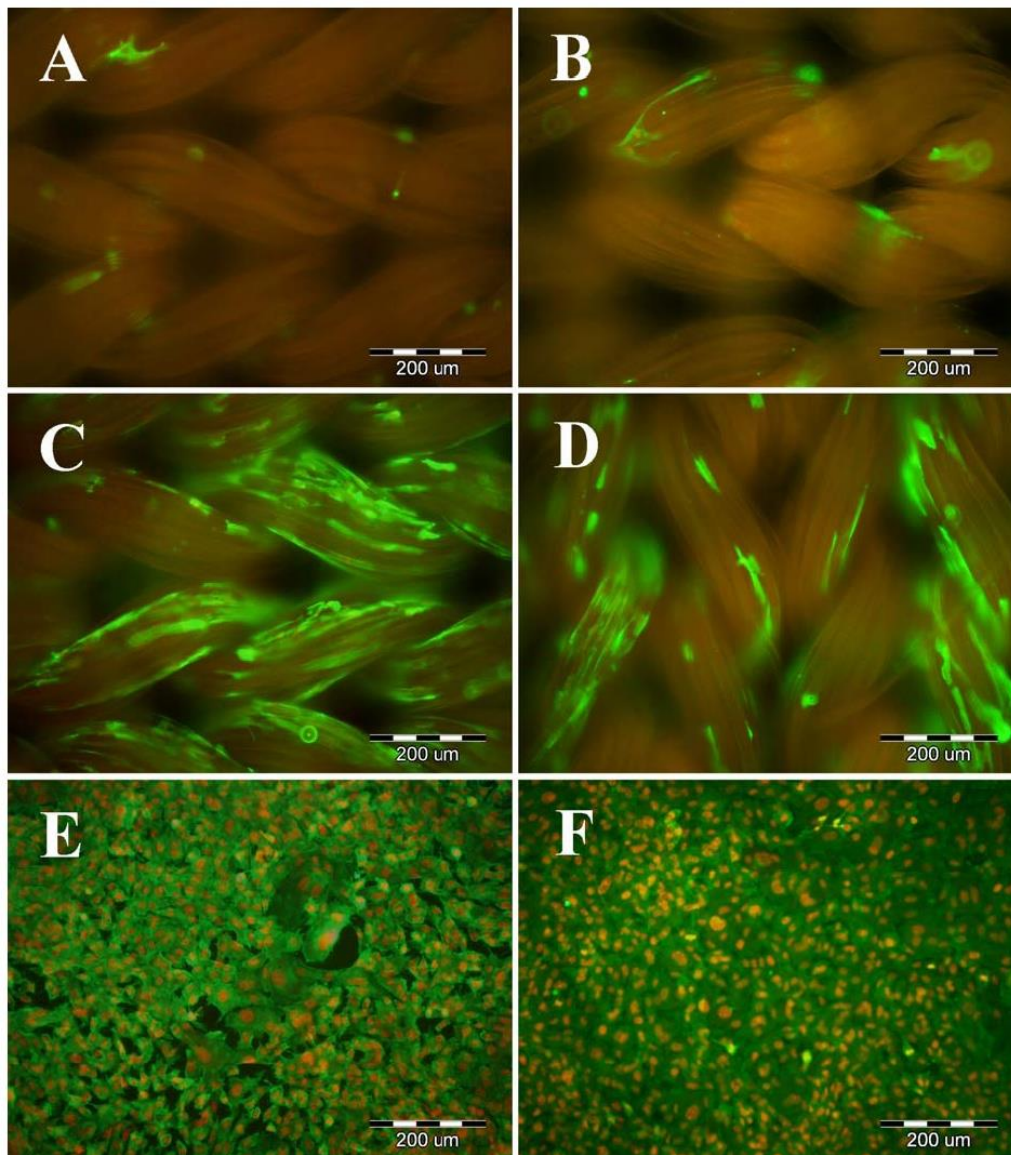
Det: BSE

100 μm

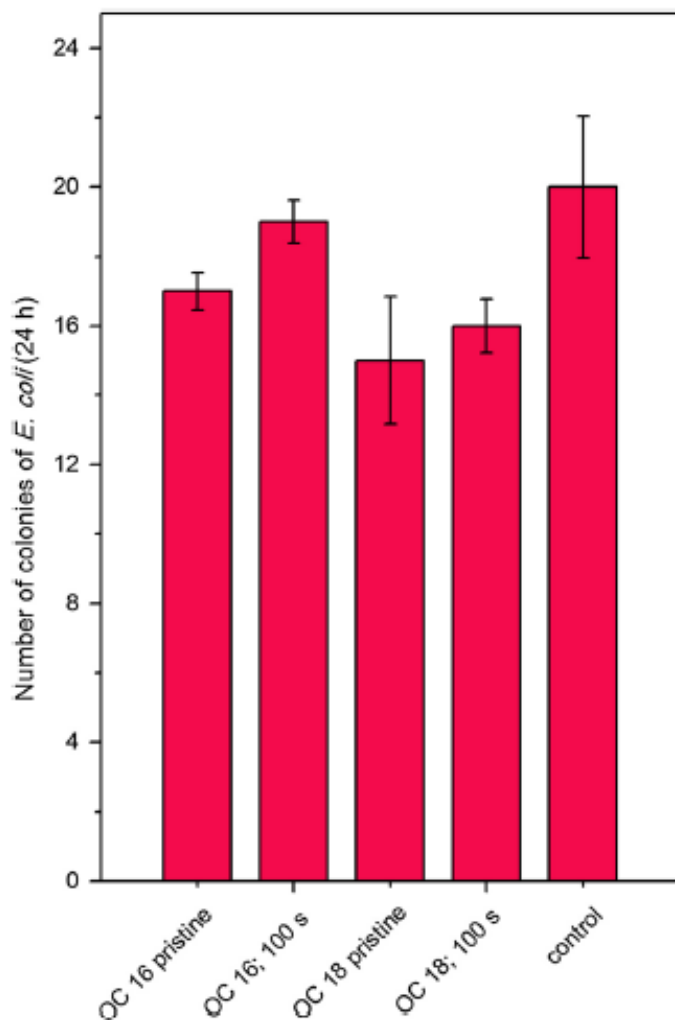
SEM MAG: 236 $\times$

Date(m/d/y): 11/30/12

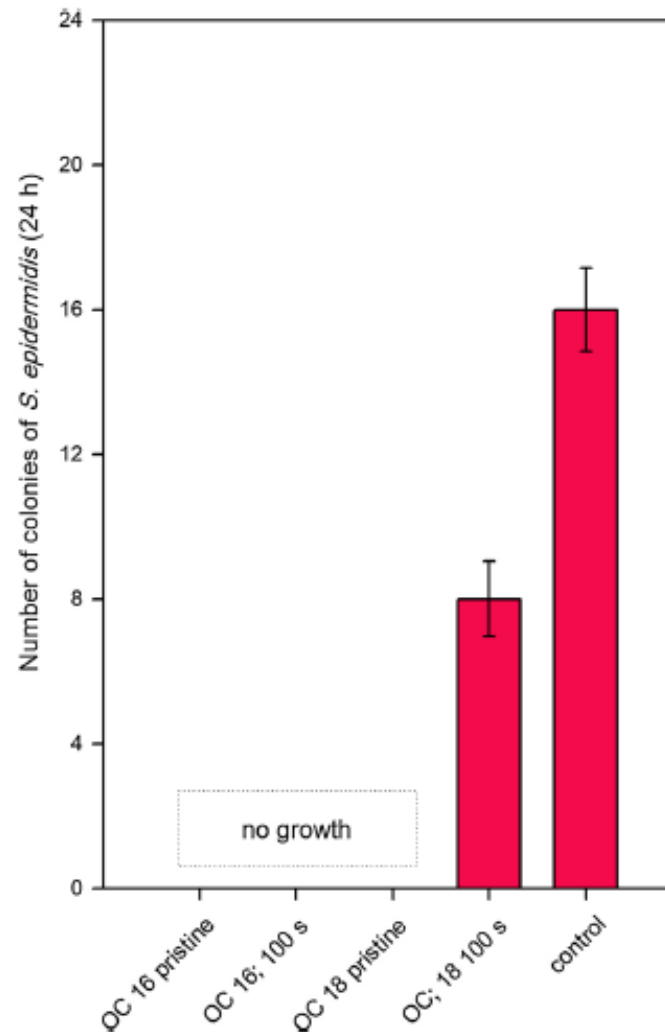

Immunofluorescence staining of **alpha-actin** (A, C, E) and SM1 and SM2 **myosins** (B, D, F) in cells growing on 6-carboxycellulose with 2.1 wt. % of -COOH groups (A, B), 6-carboxycellulose with 2.1 wt. % of -COOH groups modified with chitosan (C, D) and on control polystyrene dishes (E, F). Day 7 after seeding,

Fig. 9 Number of *E. coli* CFU grown on OC 16 pristine for 24 h, OC 16 plasma treated for 100 s, OC 18 pristine and OC 18 plasma treated for 100 s

Fig. 10 Number of *S. epidermidis* CFU grown on OC 16 pristine for 24 h, OC 16 plasma treated for 100 s, OC 18 pristine and OC 18 plasma treated for 100 s

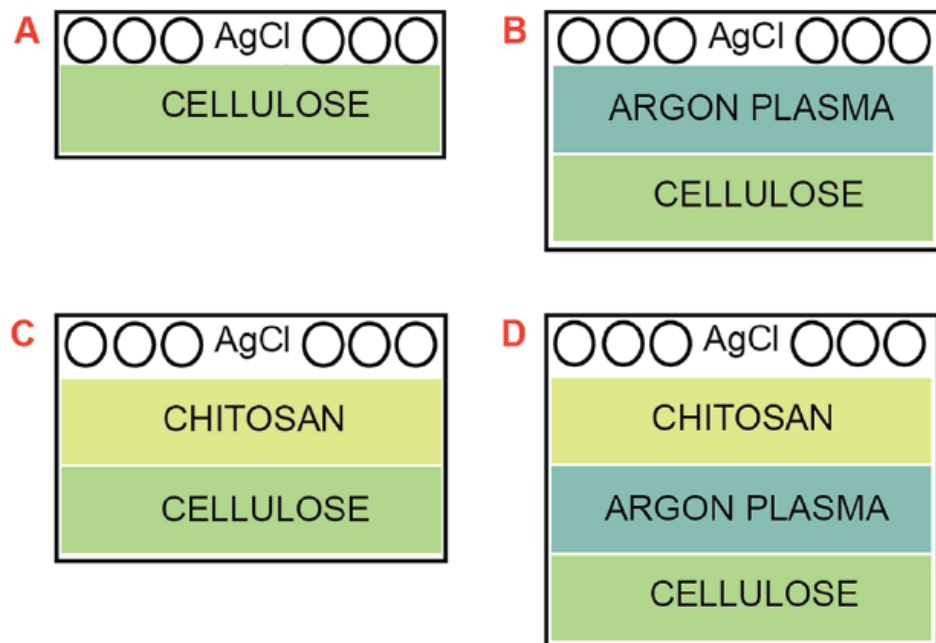

Fig. 1 Modifications performed on cellulose. Partial modifications: (A) cellulose with precipitated AgCl, (B) cellulose exposed to plasma with precipitated AgCl, (C) cellulose impregnated with chitosan and with precipitated AgCl. Three-step modification: (D) cellulose exposed to plasma, impregnated with chitosan and with precipitated AgCl.

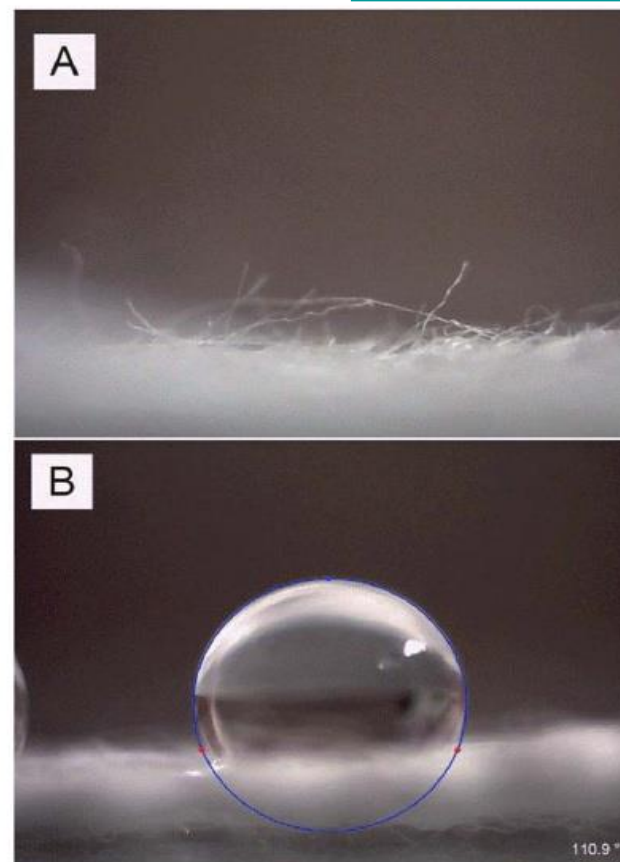
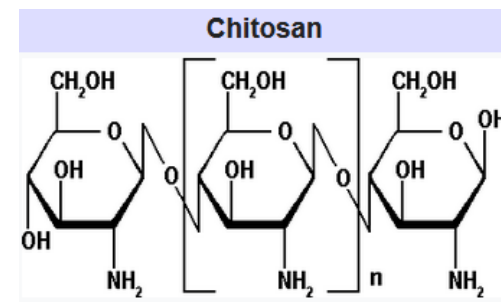
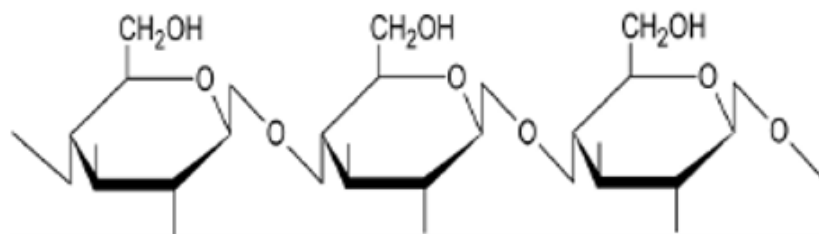
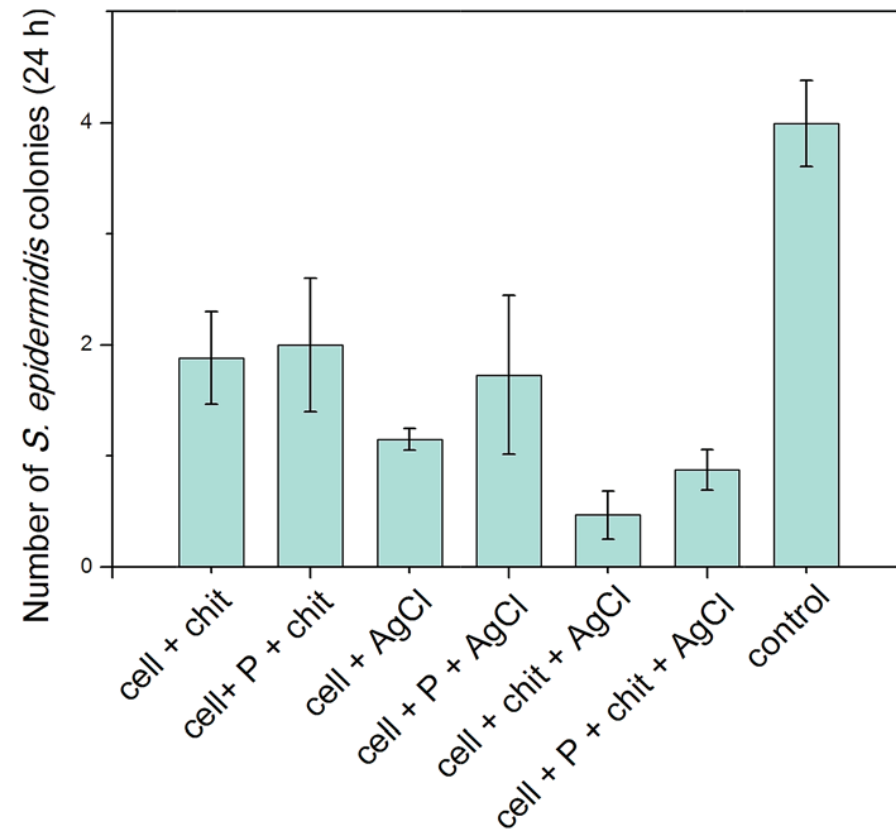
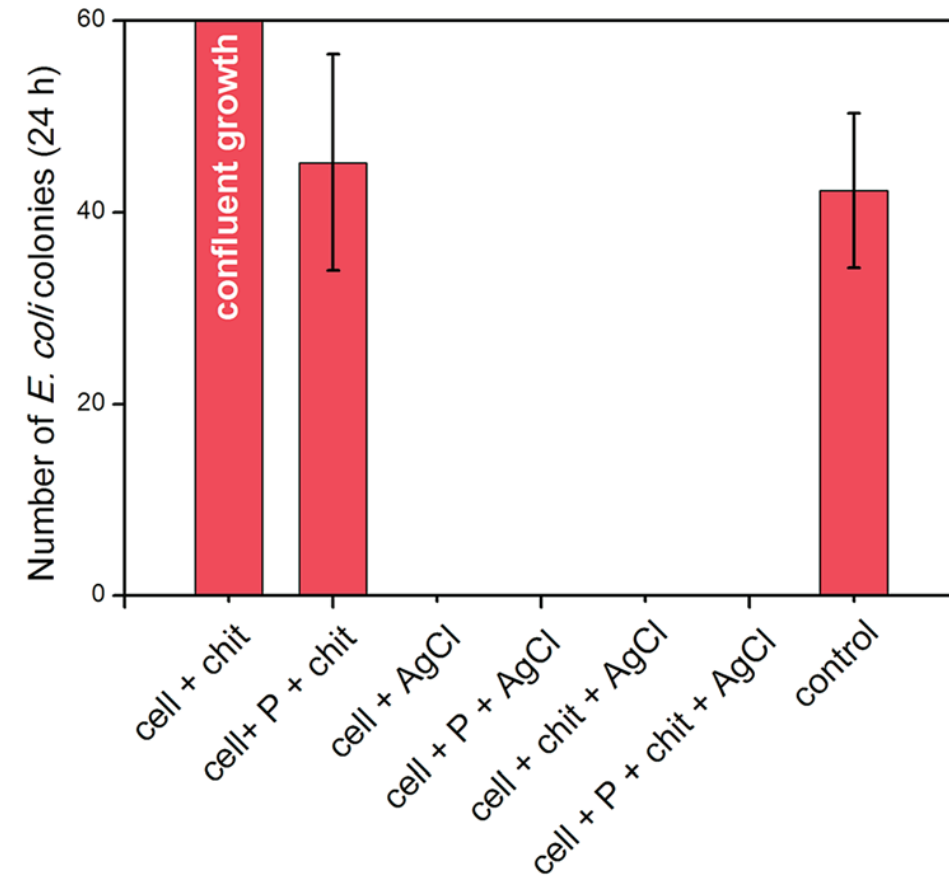
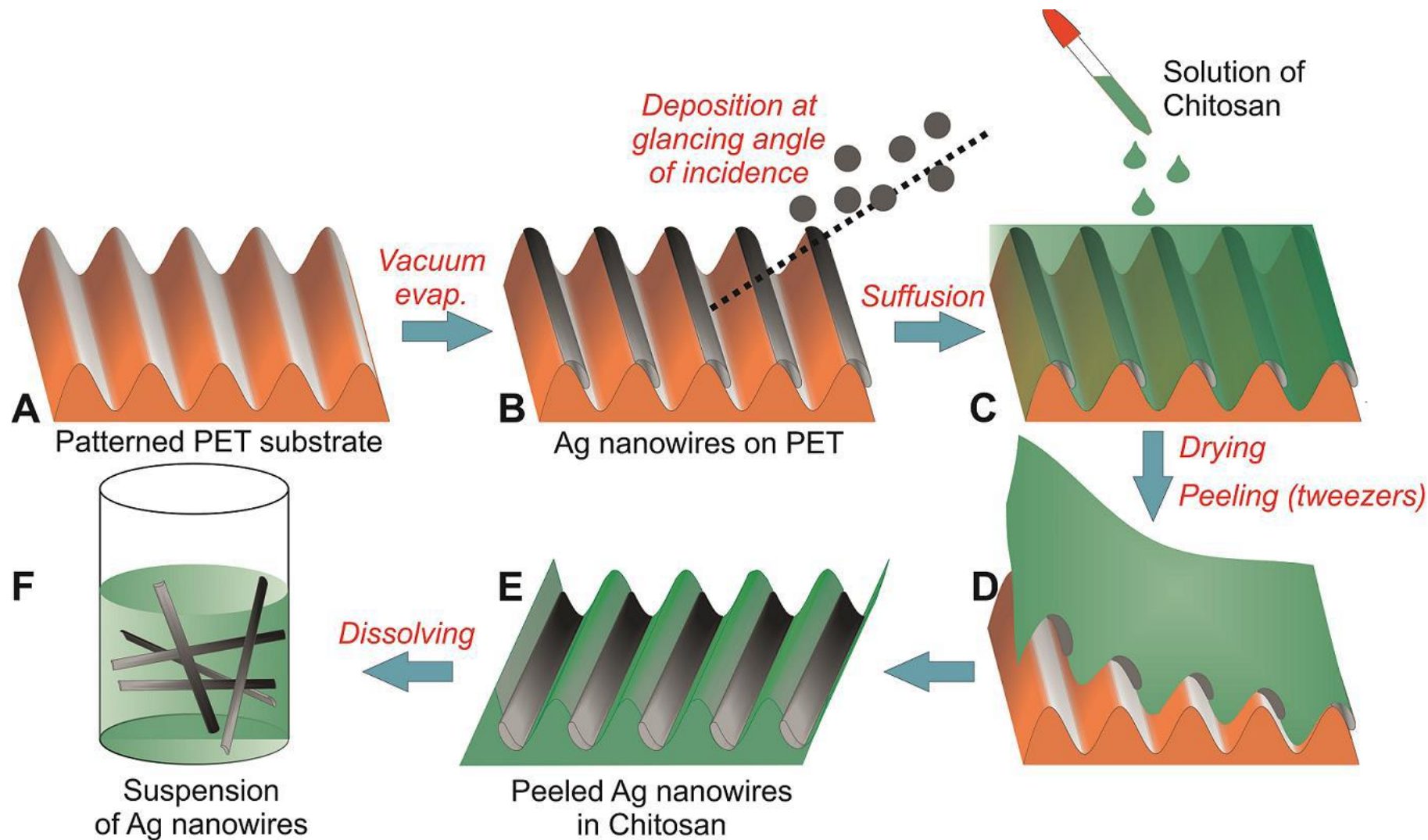

Fig. 3 Images of the water droplet on the surface of (A) cellulose/plasma/chitosan and (B) cellulose/chitosan surface.

SEM images of individual steps of preparation and transfer of silver NWs: nano-patterned **PET substrate** prepared by laser irradiation (A), silver NWs prepared by vacuum evaporation on nano-patterned PET substrate (B), silver NWs transferred into chitosan foil from PET (C).

SEM images of individual steps of preparation and transfer of silver NPs: pristine microscopic cover **glass** (A), silver NPs prepared by thermal annealing of sputtered silver coating on glass substrate (B), silver NPs transferred into chitosan foil from glass (C).

